

PANEVĖŽIO R. KREKENAVOS LOPŠELIS-DARŽELIS „SIGUTĖ“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„VAIKYSTĖ ŽALIUOJU TAKU“

KREKENAVA
2018 m.

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	4
1.1. Švietimo tiekėjo pavadinimas, teisinė forma, grupė, tipas, adresas.....	4
1.2. Vaikai ir jų poreikiai.....	4
1.3. Pedagogų ir kitų specialistų pasirengimas.....	7
1.4. Regiono ir švietimo tiekėjo savitumas.....	9
1.5. Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vietos bendruomenės poreikiai.....	11
2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI.....	11
2.1. Pedagoginiai principai.....	11
2.2. Bendradarbiavimas su tėvais (globėjais, rūpintojais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais.....	12
3. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI.....	13
4. ANKSTYVOJO AMŽIAUS UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS.....	16
4.1. Rugsėjis.....	16
4.2. Spalis.....	15
4.3. Lapkritis.....	18
4.4. Gruodis.....	19
4.5. Sausis.....	20
4.6. Vasaris.....	21
4.7. Kovas.....	22
4.8. Balandis.....	23
4.9. Gegužė.....	24
4.10. Birželis–rugpjūtis.....	25
5. IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS.....	26
5.1. Rugsėjis.....	26
5.2. Spalis.....	28
5.3. Lapkritis.....	29
5.4. Gruodis.....	30
5.5. Sausis.....	31
5.6. Vasaris.....	33
5.7. Kovas.....	34
5.8. Balandis.....	35
5.9. Gegužė.....	37
5.10. Birželis–rugpjūtis.....	38
6. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS.....	40
7. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI.....	42

Ikimokyklinio ugdymo programą atnaujino darbo grupė, patvirtinta Krekenavos lopšelio-darželio „Sigutė“ direktoriaus 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-5 „Dėl darbo grupės ikimokyklinio ugdymo programos „Vaikystė žaliuoju taku“ tobulinimui sudarymo“

PATVIRTINTA
Krekenavos lopšelio-darželio „Sigutė“
direktorius 2018 m. kovo 21 d.
įsakymu Nr. V-17

PANEVĖŽIO R. KREKENAVOS LOPŠELIO-DARŽELIO „SIGUTĖ“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA „VAIKYSTĖ ŽALIUOJU TAKU“

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Švietimo tiekėjo pavadinimas, teisinė forma, grupė, tipas, adresas

Krekenavos lopšelis-darželis „Sigutė“ – Panevėžio rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Grupė – neformaliojo švietimo įstaiga.

Tipas – lopšelis-darželis.

Adresas: Maironio g. 5, Krekenavos mstl., Panevėžio r., LT-38308

Tel. (8 45) 59 31 50

Elektroninis paštas: krekenadarze@gmail.com

Elektroninė svetainė: www.krekenavossigute.lt

Pagrindinės veiklos rūšys: ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas.

1.2. Vaikai ir jų poreikiai

Lopšelyje-darželyje veikia 5 įvairaus amžiaus vaikų grupės: ankstyvojo amžiaus (1–3 metų), 3 ikimokyklinio amžiaus (2–6 metų mišraus amžiaus vaikų grupės), priešmokyklinio ugdymo grupė (6–7 metų). Specialiųjų ugdymo(si) poreikių turintys vaikai integruojami į bendras vaikų grupes.

Ankstyvojo amžiaus (1–3 m.) vaikų svarbiausi poreikiai:

- **Emociniai** – noras fizinio kontakto, kad būtų: priglaustas, apkabintas, pamyluotas, paglostytas, paskatintas, padrąsintas, nuramintas, džiaugsmingai nustebintas ir pan. saugioje džiaugsmingoje aplinkoje.
- **Pažinimo** – noras žaisti drauge, bendraujant ir bendradarbiaujant, tyrinėjant aplinką lytėjimu, girdėjimu, uosle, ragavimu ir pan.
- **Judėjimo** – noras nuolat judėti (laiptoti, siekti, bėgti, šliaužti ir t.t.) pritaikytoje aplinkoje.

Ikimokyklinio amžiaus (3–6 m.) vaikų poreikiai:

- **Prigimtiniai, kultūriniai, etniniai, socialiniai, pažintiniai.** Jie nori būti mylimi, gerbiami, suprasti; trokšta aktyvios veiklos, kad pažintų aplinką ir kurtų save; nori būti savarankiškais; nori bendrauti ir bendradarbiauti su kitais; nori pažinti, suprasti suaugusiųjų pasaulį, rasti savo vietą jame.

Gabių vaikų ugdymo(si) poreikiai:

- **Būti pripažintam, pastebėtam.** Gabūs vaikai jautriai stebi aplinkinius, vertina jų požiūrį į save ir savo veiklos rezultatus. Jei aplinkiniai pastebi jų gabumus ir atkreipia dėmesį į jų veiklą bei jos rezultatus, vaikai jaučiasi priimami ir gerbiami.

- **Ilgam įsitraukti į sudėtingą veiklą pagal savo polinkius.** Gabiems vaikams nepatinka kasdienė rutina, jie nuobodžiauja, jeigu grupėje siūloma veikla atitinka tik vidutinių gebėjimų vaiko galimybes, jeigu nėra sąlygų ilgam pasinerti į mėgstamą veiklą.
- **Bendrauti su kitais panašių gebėjimų ir interesų vaikais.** Gabių vaikų ir jų bendraamžių interesai dažnai labai skiriasi. Todėl gabūs vaikai ieško draugų, kurie turėtų tokią pat aistrą atrasti, tyrinėti, kurti, mėgtų sudėtingą veiklą, iššūkius. Jei vaikas turi galimybę bendrauti su panašiais į save, dalytis idėjomis, mokytis vieniems iš kitų, jis nesijaučia „kitoks“, atstumtas. Būtent dėl to gabūs vaikai mėgsta bendrauti su vyresniais vaikais ir suaugusiais.

Socialinės atskirties ir skurdo aplinkoje augančių vaikų poreikiai:

- **Būti sočiu.** Vaikas nuolat alkanas arba jo mityba nevisavertė. Dėl to gali nukentėti ne tik fizinė, bet ir psichinė vaiko raida. Skurdo aplinkoje augantys ikimokyklinio amžiaus vaikai dažnai turi ne tik sveikatos, bet ir mąstymo bei emocinių problemų. Vaikas auga silpnėsiu, neatsparus ligoms, pasyvesnis.
- **Turėti nuolatinę pastogę.** Vaikui trūksta ramios, nuolatinės, saugios aplinkos. Nuolatiniai persikraustymai jį trikdo, trukdo susikurti savo žaidimų vietas, susidraugauti su kiemo vaikais ir kt. Persikraustymai dažnai susiję ir su lopšelio-darželio kaita. Keičiasi pedagogai, vaikų grupė, o tai pareikalauja nemažai pastangų iš naujo užmegzti socialinius ryšius ir pasijusti gerai, saugiai.
- **Gauti neribotą galimybę gyventi sveikai.** Namuose taupoma elektra, vanduo, dujos, todėl ribojamos galimybės nusimaudyti, gaminti šiltą maistą, skalbti. Kartais tenka gyventi be elektros, dujų ar net vandens. Vaikas gali vaikščioti netvarkingas, nešvarus. Tada jis gėdijasi bendrauti su draugais, šie jį taip pat dažnai atstumia. Vaikas jaučiasi vienišas, niekam nereikalingas.
- **Laiku gauti suteikiamą medicininę pagalbą.** Neturėdami pinigų tėvai ne visuomet laiku nuveža vaiką pas gydytoją, gėdijasi iškviešti jį į namus, todėl patys gydo vaiką liaudies medicinos priemonėmis. Patekus pas gydytoją, liga jau būna įsisenėjusi. Tėvai ne visada nuperka vaikui būtinų vaistų. Be to, būdami depresiški bei apatiški, ne visada pastebi, kad vaikas serga. Todėl skurdo aplinkoje augančių vaikų sveikata yra blogesnė nei kitų vaikų, ir tai turi įtakos visai jų tolesnio gyvenimo kokybei.
- **Nesijausti nevisavertišku, bejėgišku.** Negalėdami išbristi iš skurdo tėvai jaučiasi esą nieko verti, ir šį jausmą perduoda vaikui; tėvai jaučiasi bejėgiai ką nors pakeisti, ir vaikas iš jų perima nuostatą, jog nieko negalima pakeisti; tėvai dažnai išgyvena stresą, depresiją, dėl skurdo pašlyja jų santykiai, todėl yra nepajėgūs skirti pakankamai dėmesio vaiko jausmams, išgyvenimams – vaikas pasijunta niekam nereikalingas.
- **Neturėti ribotų socialinių ryšių su aplinka.** Šeima neturi galimybės eiti į koncertus, teatrą, kur nors išvažiuoti. Nutrūksta ryšiai su giminėmis, nes visur reikia lėšų – kelionei, dovanėlei ar kt. Dažnai šeima nenori, kad giminės žinotų, kokioje varganoje situacijoje atsidūrė.

Vaiko specialieji ugdymosi poreikiai:

Dažniausiai ikimokyklinio amžiaus vaikų specialieji ugdymosi poreikiai nustatomi, kai juos lemia vaiko negalia (klausos, regos, intelekto, judesio ir padėties, kt.), taigi jau esama medikų išvados. Šiuo atveju tėvams ar kitiems ugdytojams yra akivaizdu, kad vaikui reikalinga pagalba, todėl jie patys kreipiasi į lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisiją dėl specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymo ir rekomendacijų dėl tolesnio vaiko ugdymo, reikiamų specialistų pagalbos (specialiojo pedagogo, logopedo, psichologo ar kito specialisto).

Kiti sutrikimai – elgesio, dėmesio koncentracijos ir vadinamieji mokymosi (skaitymo, rašymo, matematikos gebėjimų, kurių pradmenys formuojasi jau ikimokykliniame amžiuje) – gali

išryškėti tada, kai prasideda intensyvesnė vaiko mokymosi veikla: užsiėmimai, reikalaujantys gebėjimo jungti raides, suvokti skaitmens ir kiekio ryšį, ilgesnį laiką išlaikyti dėmesį ir pan.

Dar kitais atvejais vaikų ugdymosi sunkumai gali atsirasti dėl nepalankios aplinkos: kai dėl netinkamos ugdymosi aplinkos (pvz., nepritaikytos vaikui, slopinančios jo išskirtinį smalsumą ir pan.) gabus vaikas negali realizuoti savo galimybių, kai namuose kalbama kita kalba nei lopšelyje-darželyje, kai vaikas turi sveikatos problemų, patiria emocinę krizę, gyvena skurdo, nepritekliaus sąlygomis (pvz., neturi žaislų ar kitų raidą skatinančių priemonių ir pan.).

Jei ikimokyklinio ugdymo grupę lanko vaikai, kuriems jau nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai, pedagogai vadovaujasi Panevėžio r. pedagoginės psichologinės tarnybos arba Vaiko gerovės komisijos išvadomis ir rekomendacijomis. Be to, jie tariasi su tėvais (globėjais) dėl ugdymo pritaikymo vaikui.

Nepaisant priežasčių ar priežasčių, dėl kurių vaikui gali būti nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai, pedagogams toks vaikas grupėje reiškia kūrybinius ieškojimus ir nuolatinį mokymąsi – siekiant vaiką pažinti, atrasti jo galias, padėti jam, kur galima, „apeiti“ ugdymosi trikdžius, atrasti tinkamus ugdymo metodus, veiksmingai ir tikslingai bendradarbiauti su vaiko tėvais (globėjais), logopedu. Tokie vaikai lygiomis teisėmis dalyvauja ugdyme bei naudojami ugdymuisi padedančiomis specialiosiomis ugdymo priemonėmis.

Vienas iš aktualiausių uždavinių lopšelio-darželio pedagogams – suprasti vaikus, atpažinti jų poreikius, personalizuoti jų ugdymąsi, t. y. kurti kiekvieno vaiko individualumą atitinkančias ugdymo ir ugdymosi situacijas bei aplinkas.

Vaiko poreikius atitinkanti aplinka:

Vaiko patyrimo turtingumas priklauso nuo to, kokioje aplinkoje vaikai ugdomi. Vaiko ugdymo ir ugdymosi aplinka – tai lopšelis-darželis ir joje vykstantis gyvenimas, artimiausia gamtinė ir kultūrinė aplinka, bendruomenės gyvenimas ir joje vykstantys reiškiniai, t. y. visa tai, kur jis įgyja įvairios patirties.

Pedagogai pritaiko vaikų grupei ir individualiai vaikui (ypač gabiam, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių) aplinką, skatinančią vaiko raidą grupėje, kitose lopšelio-darželio patalpose, lauko teritorijoje ir už lopšelio-darželio ribų, ten, kur lankosi vaikai.

Į vaiką orientuotoje ugdymo aplinkoje didelis dėmesys skiriamas individualiems kiekvieno vaiko poreikiams. Vaikai turi galimybę veikti, ilsėtis, ugdytis sveikoje ir saugioje aplinkoje tiek lopšelyje-darželyje, grupėje ir už lopšelio-darželio ribų. Vaikui skirti žaislai, įranga ir baldai saugūs. Įvairios aplinkos skatina vaiko raidą, nes sudaromos galimybės rinktis žaidimus ir ugdymą(si) skatinančią veiklą įvairiose srityse: sveikatos, socialinėje, kalbos, pažinimo, meninėje. Kuriamą aplinką, sąveikos, kurios sudaro galimybes vaikams pasitikėti suaugusiais, mokytis iš jų, patirti džiugių emocijų bendraujant su jį ugdančiais pedagogais. Vaikas drąšinamas, palaikomas, skatinamas, todėl gerai jaučiasi, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, saugiai, savarankiškai veikia ir konstruktyviai bendradarbiauja. Vaikams teikiama jų tarpusavio santykius reguliuoti padedanti suaugusiųjų pagalba, skatinanti pozityvią vaikų sąveiką su bendraamžiais ir pačių vaikų pastangomis kuriamą palankią emocinę aplinką. Grupėse pakanka priemonių ir berniukus, ir mergaites dominančiai veiklai – elektroninių techninių robotikos serijos žaislų, konstruktorių, šiuolaikinių žaislinių ir vaikiškų buities ir aplinkos tvarkymo įrankių, minkštų žaislų, eksperimentuoti, tyrinėti skirtų įrenginių, sporto inventoriaus, knygų, kuriose skirtingų lyčių veikėjai atlieka įvairius vaidmenis ir kt. Laikomasi nuostatos, kad tiek mergaitės, tiek berniukai laisvai renkasi žaislus pagal individualius poreikius. Kiekvienoje vaikų veiklos erdvėje yra priemonių ir žaislų, dominančių tiek berniukus, tiek mergaites. Tai skatina skirtingų lyčių vaikus žaisti ir bendrauti drauge. Grupėse ir aikštelėse skiriama daugiau erdvės judėti, žaisti sportinius žaidimus, sudaryti galimybes nedidelei rizikai.

Šiuolaikiniai vaikai auga su kompiuteriais, internetu, interaktyviomis lentomis, mobiliaisiais telefonais, fotoaparatais, skaitmeninėmis knygomis bei žaislais. Šiuolaikinį vaiką domina ne tik

tradiciniai, įprasti, bet ir nauji žaislai bei žaidimai. Žaidimas yra pagrindinė ikimokyklinio amžiaus vaikų veikla. Pedagogo veikla ankstyvojo amžiaus grupėse remiasi pagrindinių šiam amžiui būdingų poreikių tenkinimu ir ugdymu. Vyresnio amžiaus vaikų poreikiai labiau orientuoti į saviraiškos, bendravimo, pažinimo aspektą. Pagrindinė vaiko veiklos sritis – žaidimas – palaiapsniui auga nuo bendrųjų iki sudėtingų žaidimų, padedančių pažinti pasaulį.

Ugdant vaikus atsižvelgiama į „interneto amžiaus“ vaikų ypatumus tam, kad geriau būtų pritaikytas ugdymo turinys vaikų poreikiams ir mokymosi stiliui:

- **Sudaromos galimybės pačiam vaikui susikurti, keisti, pertvarkyti aplinką.** Vaikai skatinami įsirengti žaidimų vietas, pernešant žaislus ir daiktus iš vienos erdvės į kitą, savo kūrybiniais darbais papuošti aplinką, lopšelio-darželio teritorijoje auginti ir tyrinėti daržoves, gėles.
- **Kuriamos vaikų ugdymosi situacijos, kupinos žaismės, nuotykių, atradimų.** Vaikų grupė gali virsti parduotuve, mišku, vaikų kelione per Lietuvą, vaikai planšetiniu kompiuteriu ar skaitmeniniu fotoaparatu gali fotografuoti, filmuoti savo išvykas į gamtą, edukacinius centrus ir kt.
- **Kuriamos situacijos, kurios skatintų vaikus spręsti problemas, tyrinėti ir kritiškai mąstyti.** Vaikai skatinami diskutuoti apie pamatytas realaus gyvenimo problemines situacijas, matytus filmus, skaitytas knygeles, kurti susitarimus dėl gyvenimo grupėje kartu, tyrinėti darželio teritorijos aplinką ir kt.
- **Skatinamos vaikų veiklos grupelėmis.** Kuriamos situacijos, kurios skatintų vaikus dalytis veiklos sumanymais, mintimis, mokantis susitarti, ką nors daryti drauge, padėti vienas kitam, kurti ir įgyvendinti bendrus projektus.
- **Sudaromos galimybės patiems vaikams ieškoti informacijos.** Vaikai kviečiami ieškoti informacijos enciklopedijose, vaikų žodynuose ir kitose knygose, planšetiniuose kompiuteriuose, žiūrėdami ugdomuosius filmukus ir kt.
- **Sudaromos sąlygos žaisti su šiuolaikinio vaiko poreikius atitinkančiais žaislais.** Šalia jau įprastų žaislų, tokių kaip mašinėlės, lėlės, minkšti žaislai, stalo žaidimai, dėlionės, ikimokyklinio ugdymo grupėse turėtų atsirasti kompiuteriai, fotoaparatai, interaktyviosios lentos, skaitmeninės knygos ir kt.
- **Sudaromos vaikams galimybės internetinių pokalbių programa „Skype“ bendrauti su kitų Lietuvos miestų ar užsienio ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikais.** Vaikai gali kalbėtis, kurti bendrus projektus, rodyti vieni kitiems savo kūrybinius ir kitus darbelius.

Pozityvus socialinis bendravimas sukuria geriausią vaikų ugdymo aplinką, kurioje gerbiama vaiko asmenybė. Lopšelis-darželis rūpinasi ne tik vaikų ugdymu, bet ir jų gerove, kuria vaikams palankią, šiltą aplinką, žadinančią jų orumą, pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais.

Ikimokyklinio ugdymo programos pagrindiniai principai, tikslas, uždaviniai, ugdymo turinys orientuoti į vaikų poreikių tenkinimą, individualių gebėjimų ugdymą žaidžiant, atrandant, patiriant, eksperimentuojant, reiškiantis įvairiomis meninės raiškos priemonėmis.

1.3. Pedagogų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje „Sigutė“ dirba 10 ikimokyklinio ugdymo pedagogų, iš jų 2 priešmokyklinio ugdymo, meninio ugdymo pedagogas, logopedas. 7 auklėtojai turi vyresniojo auklėtojo kvalifikacinę kategoriją, meninio ugdymo pedagogas – vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją, logopedas – metodininko kvalifikacinę kategoriją. Direktorius ir direktoriaus pavaduotojas ugdymui turi II vadybinę kvalifikacinę kategoriją.

Pedagogų profesionalumas – pagrindinė kokybiško ugdymo sąlyga. Palanki pedagogo, meninio ugdymo pedagogo, logopedo sąveika su vaiku turi lemiamą įtaką gerai vaiko savijautai ir jo įgyjamai patirčiai. Pedagogo vaidmuo – padėti kiekvienam vaikui ugdytis taip, kad pasiektų jo

galias ir turimą patirtį atitinkančių maksimalių ugdymosi rezultatų. Vykdomas interpretacinis ikimokyklinio ugdymo programos įgyvendinimas: kiekvienas pedagogas, vadovaudamasis ikimokyklinio ugdymo programa, ugdymą grupėje gali organizuoti savaip. Taikydami įvairias darbo formas, pedagogai puoseleja sveikos gyvensenos tradicijas, kuria vidinę ir išorinę aplinką ekologinio ugdymo organizavimui, siekdami vaikų ekologinės savimonės formuojant ekologines dorovines nuostatas, kurios skatintų globoti ir išsaugoti ateinančioms kartoms supančią gamtą ir jos išskirtinumą. Pedagogai rodo iniciatyvą ieškant naujovių darbe. Dalyvauja Panevėžio miesto, rajono, šalies kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, kuriuose kelia savo kvalifikaciją, kartais patys rengia kvalifikacijos seminarus, kuriuose perteikia savo patirtį kitų ikimokyklinių įstaigų pedagogams. Rengia įvairius projektinius renginius Krekenavos miestelio visuomenei, į kuriuos įtraukiami ir nelankantys ikimokyklinės įstaigos ikimokyklinio amžiaus vaikai.

Organizuodami ir koordinuodami vaikų ugdymosi procesą pedagogai derina vaiko perspektyvą (t. y. pažvelgia į vaiko ugdymą iš jo pozicijos, išgirsta jo nuomonę, išvelgia poreikius, interesus) ir savo, kaip vaiko ugdymo profesionalo, perspektyvą (t. y. apmąsto, kokia aplinka ir kokie ugdymo būdai gali pažadinti vaikų domėjimąsi, tyrinėjimus, kūrybą ir padėti pasiekti numatytų ugdymosi rezultatų):

- **Atsisakoma mokymo, o kuriama visiems vaikams draugiška, atvira, dialogiška, emociškai saugi lopšelio-darželio aplinka.** Visas kasdienis vaikų gyvenimas įstaigoje pripažįstamas kaip neatsiejama ugdymo turinio dalis. Jis pritaikytas vaikui, įdomus, turiningas, grindžiamas pozityviu bendravimu ir bendradarbiavimu, padedantis vaikui augti. Vaikas ugdosi bet kuriuo dienos metu – žaisdamas, dalyvaujantis pedagogo inicijuotoje ar organizuojamoje veikloje, atlikdamas buitines darbus (dengdamas stalą, tvarkydamas žaislus ir kt.). Lopšelyje-darželyje draugiškai priimamas ir pripažįstamas kiekvienas vaikas – įvairių gebėjimų, tautybės, iš skirtingo socialinio statuso šeimų ir kt.
- **Atsisakoma žinių perteikimo vaikui ir pereinama prie vaiko patirtinio ugdymosi.** Ikimokyklinio amžiaus vaikai geriausiai ugdomi būdami aktyvūs – tyrinėjami visais pojūčiais, darydami, bandydami ir eksperimentuodami, stebėdami savo veiksmų pasekmes, diskutuodami, sprenddami problemas, dalydamiesi išvykų patirtimi ir kt.
- **Akcentuojamas integralumas, o ne atskirumas, t. y. ugdymas vyksta ne tik uždarose erdvėse – grupėje, bet ir išnaudojant visas kitas galimybes – vaikas ugdomas ir realiame, ir virtualiame pasaulyje, ir įstaigoje, ir už jos ribų.** Sudaromos galimybės vaikams dalyvauti realiame gyvenime – pvz., įstaigos virtuvėje kartu su suaugusiaisiais kepti pyragus, kartu su visa grupe švęsti gimtadienius kavinėse, rūšiuoti šiukšles. Parūpinama programų, kad vaikas skaitmeninėje aplinkoje susikurtų žaidimų veikėjus, jų nuotykių istorijas, ieškotų informacijos internete.
- **Siekama gilinti vaiko žinias, keičiančias jo nuostatas, mąstymą ir elgesį.** Vaikas pats ieško informacijos, klausia, aiškinasi priežastis, samprotauja, įvairiai panaudoja turimas žinias, kuria giliau suprasdamas aplinkos reiškinius, mokydamasis mąstyti, išvelgdamas skirtingo elgesio pasekmes, pajausdamas pagarbą kitiems, norą būti drauge, poreikį daugiau sužinoti, pažinti.
- **Vaikų ugdymas personalizuojamas, t. y. pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo patirtį, poreikius, galimybes.** Išsiaiškinami vaiko pasiekimai, jo mokymosi stilius, polinkiai, gabumai ir sukuriama aplinka, kurioje yra priemonių, atitinkančių jo individualius poreikius, interesus, parenkami ugdymo būdai, kurie atitinka jo mokymosi stilių ir kt.
- **Skatinamas veikimas kartu, tolerancija, bendruomeniškumas, socialinis jautrumas.** Vaikai kartu kuria grupinius darbus, užmezga kaimyniškus santykius su kitų grupių vaikais, rūpinasi mažesniaisiais, padeda specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems, nelaimės ištiktiems vaikams, dalijasi žaislais, knygelėmis, skanėstais su kitais vaikais.

Pedagogai yra vaikų ugdymo ir ugdymosi situacijų kūrėjai. Pedagogas **pasiūlo** vaikams įdomios veiklos, sukuria tyrinėjimo, iššūkių situacijas. Tačiau **vaikai turi išskirtinę teisę pasirinkti** – arba patys sugalvoja, numato, ką veiks, ir pedagogas įsitraukia į jų sumanymo realizavimą bendraudamas su vaiku, arba vaikai įsitraukia į pedagogo pasiūlytą, inicijuotą, suorganizuotą veiklą, ieškodami informacijos, tyrinėdami, mąstydami, kurdami kartu su pedagogu.

Pedagogai kuria grupėje situacijas **patirtiniam vaikų ugdymuisi**, koordinuoja jų ugdymosi procesą. Patirtinis ugdymasis yra **vaiko ir pedagogo bei kitų suaugusiųjų, vaiko ir vaiko, vaiko ir aplinkos (gamtinės ir sociokultūrinės) sąveikos** rezultatas. Vaikų ugdymąsi skatina jų sąveika su pedagogu.

1.4. Regiono ir švietimo tiekėjo savitumas

Lopšelis-darželis „Sigutė“ įsikūręs Krekenavos miestelyje, Krekenavos regioninio parko teritorijoje, kuriame yra daug lankytinų ir unikalių gamtos vietų:

- Krekenavos aikštė ir gatvių tinklas, Krekenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bazilika garsėjanti stebuklingu Dievo Motinos paveikslu bei dailininko R.Švoinickio tapybos paveikslais;

- Krekenavos regioninio parko lankytojų centro ekspozicija bylojanti apie parko gamtos ir kultūros paveldo vertybes;

- Upytės piliakalnis (piliavietė), dar vadinamas pagal padavimą Čičinsko kalnu;

- Rodų koplyčia – mauzoliejus, įdomios architektūros, pastatyta 1861 m.;

- Pašilių stumbrynas, turintis didžiausią Europoje gyvūnų kaimenę;

- Partizanų žieminės, įrengtos 1944 m.;

- Krekenavos girininkijoje, Varnakalnyje įrengtas „Girinio takas“, supažindinantis su Lietuvos miškuose paplitusiomis medžių rūšimis;

- Gamtos paminklas – akmuo „Rapolas“, gulintis Linkavos upelyje;

- Krekenavos girininkijoje esančiuose aptvaruose gyvenantys dėmėtieji elniai, danieliai;

- Burvelių alkakalnis su alka (aukuru), kuriame kūrendavosi amžinoji (šventoji) ugnis;

- Leonardavo dvaras, jo parke veikianti skulptoriaus Alfrido Pajuodžio akmens skulptūrų ekspozicija „Mėnulio akmens parkas“;

- Stulkiškių kaime Linų muziejaus ekspozicija pristato, kaip, kokiais įrankiais apdirbdavo linus;

- Ustronės vienkiemyje XIX a. J.Tumo-Vaižganto ir Knygnešių muziejus;

- Švenčiuliškių kaimo kapinės, senosios žydų kapinės;

- II pasaulinio karo karių kapai, rašytojo, knygnešio Kosto Stikliaus kapas Krekenavos kapinėse.

Etnokultūra tampa vaikų gyvenimo turtinimo, džiuginimo, kūrybos ir prigimtinių galių atsiskleidimo šaltinis. Pedagogai siekia, kad etninės kultūros pradmenis vaikas perimtų kuo natūraliau kasdieniame gyvenime. Vaikams sudaromos sąlygos perimti liaudies tradicijas kuo įvairesniais, vaikui priimtiniais būdais (klausantis, išžiūrint, įsijaučiant, paliečiant, tyrinėjant, eksperimentuojant, stebint, aktyviai veikiant ir t. t.) ir formomis (išvykos, ekskursijos, susitikimai su tautodailininkais, liaudies dainininkais, folkloro kolektyvais, edukacinės programos, projektai, pramogos, vakaronės, liaudies menininkų darbo proceso stebėjimas ir aktyvus dalyvavimas). Vaikų tautiniam identitetui plėtotis, pedagogai remiasi Aukštaitijos etnografinio regiono savitumu, įtraukiant į ją puoselėtinas regiono kultūros tradicijas ir bendruomenės ypatumus. Į vaikų grupę gali būti kviečiami savanoriai tėčiai, studentai, menininkai ir kiti vyrai, kad vaikai turėtų galimybę matyti vyriško elgesio modelius.

Lopšelio-darželio savitumą labiausiai išryškina jos misija ir vizija, filosofija bei turimas įstaigos simbolis, himnas, vėliava, puoselėjama kultūra, vertybės.

Lopšelio-darželio vizija – kuriamas draugiškas, atviras, dialogiškas, emociškai saugus lopšelis-darželis, kuriame bendruomenė besimokanti, užtikrinanti turiningą vaiko gyvenimą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupėse, užtikrinanti gerus vaiko pasiekimus įvairiose ugdymosi srityse ir jo galias atitinkančią optimalią pažangą, ugdanti kompetencijas, brandinanti socialų, pilietišką, dorą asmenį mokyklai.

Lopšelio-darželio misija – profesionalių ugdytojų pagalba lopšelis-darželis teikia kokybiškas ugdymo paslaugas, siekia vaiko ugdymo(si) sėkmės, ugdymą grindžia pamatinėmis humanistinėmis vertybėmis, vadovaujasi bendruomenės susitarimais ir mokymusi, teikia prioritetą atsakomybei už švartą ir saugią aplinką.

Filosofija – kiekvienas vaikas pripažįstamas kaip unikali, besikeičianti, aktyvi individualybė. Ugdymo centre yra vaikas ir jo ugdymasis, o tėvai (globėjai) kaip partneriai yra ugdymo proceso dalyviai.

Prioritetas teikiamas sveikatos stiprinimui, aplinkosauginių įgūdžių formavimui.

Skiriamas dėmesys įvaizdžio kūrimui formuojant savo santykius su visuomene. Nemenkas vaidmuo tenka išvykoms, ekskursijoms, dalyvavimas rajono, šalies konkursuose, renginiuose. Kultūros puoselėjimas neįsivaizduojamas be švenčių organizavimo, tradicijų ir papročių laikymosi. Savitumą atskleidžia ne tik švenčiamos tautos ir kalendorinės šventės, bet ir savo darželio šventės, sukurtos darželio bendruomenės narių, atsižvelgiant į gamtos ir gyvenimo pasikeitimus, ugdymo programą. Visi bendruomenės nariai prisideda prie kultūros plėtojimo ir kūrimo suprasdami, kad ugdomas kūrybingas, gebantis prisitaikyti prie nuolatinės kaitos vaikas, kuris ateityje savo žiniomis prisidės prie geresnio gyvenimo kūrimo. Svarbiausi veiksniai lemiantis lopšelio-darželio kultūrą yra pedagogo kompetencija, sukurtas psichologinis klimatas bei puoselėjamos vertybės: pasitikėjimas savimi, savo jėgomis ir sugebėjimais, sąžiningumas, kūrybiškumas, draugiškumas, noras daugiau sužinoti ir pan.

Įgyvendinat ikimokyklinio ugdymo savitą programą, ugdymo procesas atnaujinamas įvairias projektais, o esant reikalui atnaujinama pati programa. Kiekvieno vaiko gera savijauta, aktyvi veikla, džiugus dalyvavimas grupės gyvenime, rodo ugdymo programos turinio atitikimą vaiko patirčiai, interesams ir galimybėms. Daug dėmesio programoje skiriama vaiko savęs atradimui ir pasaulio pažinimui.

Darželio tobulinimo sėkmę lemia tikėjimas, kad vaiko ugdymąsi veikia ugdymo programa, ugdymas ir socialinis klimatas. Pažinimo objektų ir santykių tarp jų įvairovė vaikui palengva atsiskleidžia per artimiausią aplinką – šeimą, darželį, gyvenamą vietą, santykius su draugais, suaugusiais. Artimiausios aplinkos pažinimas yra viena pagrindinių pasaulio pažinimo sričių, ir jis suvoktinas plačiau – ne vien kaip gyvūnų, augalų ir gamtos reiškinių pažinimas, bet kuo įvairiausius žmogaus gyvenimo aspektus (dvasinį, socialinį, kultūrinį).

Formuojant dorovines nuostatas gamtos atžvilgiu, skatinama domėtis gamta (augalais, gyvūnais, negyvosios gamtos objektais) ir daiktais artimiausiais aplinkoje, padedant pajusti gamtos grožį ir vertę, ne tik naudingumą, nusiteikiant tausoti ir globoti, saugoti juos, pratinantis vis geriau orientuotis ir tinkamai gyventi savo aplinkoje, perimant tradicinės pasaulėjautos ir pasaulėvokos elementus.

Pedagogai stengiasi pažinti kiekvieno vaiko šeimą ir plėtoja tarpusavio santykius.

1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvai (globėjai) – svarbiausi vaikų ugdytojai. Šeimų lūkesčiai ikimokykliniam vaiko ugdymui nevienodi. Vieniems tėvams aktualu, kad vaikas būtų kokybiškai ugdomas, kad būtų plėtojami jo gabumai ir talentai, kiti tėvai iš lopšelio-darželio labiau tikisi meilės vaikui ir geros vaiko savijautos, dar kiti tikisi pagalbos įveikiant vaiko socialines ir pažinimo problemas. Ugdymo procese tėvams (globėjams) svarbiausia:

- gera vaiko savijauta ir sveikata;
- šiltas pedagogo ir kitų specialistų santykis su vaikais ir jų tėvais (globėjais);
- saugi, estetiška ir jo poreikius tenkinanti lopšelio-darželio aplinka;
- įdomus, turiningas kasdienis vaiko gyvenimas grupėje.

Bendruomenėje gerai perprantami vienu ir kitų ketinimai. Vaiko adaptacijos laikotarpiu atsižvelgiama į lopšelio-darželio ir grupės tradicijas, į tėvų (globėjų) poreikius. Pradedami kurti teigiami santykiai. Formuojasi nuostata, kad tėvai (globėjai) gali būti aktyvūs vaikų ugdymo(si) pagalbininkai. Jungia tas pats ugdomasis objektas – vaikas. Pagrindinis tėvų (globėjų) tikslas – dalyvauti ugdymo(si) procese, kad gautų daugiau informacijos apie ugdymą(si), kad geriau pažintų vaiką bei tėstų ugdymą(si) šeimoje.

Pozityvūs tėvų (globėjų) komentarai apie vaiko norą lankyti darželį, apie jo pasiekimus, domimasi ugdymo programa ir procesu, dalyvaujant vaikų veiklose ir įstaigos renginiuose. Panaudojama įvairių vaiko sveikatos skatinimo formų ir metodų, keliant vaiko motyvaciją sveikai gyvensenai. Toliau kuriama saugi, švari, patraukli aplinka, ypač lauko kieme įrengiant daugiau įvairių įrenginių judėjimui skatinti.

Atsižvelgiant į vaikų bei jų tėvų (globėjų) poreikius ir lūkesčius, šios programos ugdymo turinys pritaikomas kiekvienam vaikui ir vaikų grupei, stebint vaikų pažangą ir tikslingai ugdant kiekvieną vaiką. Taikomas projektinis metodas. Tėvai (globėjai) tikisi, kad vaikai lankydami mūsų ikimokyklinę įstaigą, bus ugdomi įvairiapusėškai, todėl pedagogai veiklų metu padeda atsiskleisti vaikų gebėjimams bei juos ugdyti. Tikimasi, kad vaikai įgys ekologinių žinių, kurios leis labiau pažinti gamtą, gimtojo krašto savitumą ir skatins vaikus saugoti ir globoti visa, kas jį supa. Susiformuos naujai mąstančios asmenybės, pakeisiančios naujos kartos požiūrį į gamtos išsaugojimą.

Akcentuotinas vaikų dorinių vertybių puoselėjimas per įvairias menines veiklas, sudarant sąlygas vaiko asmenybės raiškai, kūrybiškumui, socializacijai, perimant tautos kultūros pagrindus ir palankaus gamtai elgesio nuostatų susiformavimą. Geriausią dorinių vertybių raiškos terpę – teatrinę veiklą dažniau panaudojama vaikų skatinimui įsijausti, išgyventi veikėjų „širdimi“ įvykius, pasekmes, kad pasireikštų tam tikros vaikų vertybinės nuostatos.

Vaiko socializacijai arba įsijungimui į visuomenę, palankiausia yra savos kultūros, aplinkos terpė, padedanti natūraliai perimti vertybines visuomenės orientacijas – dorines nuostatas, principus, elgesio normas. Pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai.

Svarbiausiu ugdymo aspektu tampa socialinis ir kultūrinis aspektas, kuris aprėpia ugdymo tikslus, principus, turinį, metodus.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

2.1. Pedagoginiai principai

Suformuluoti ugdymo principai iš esmės apsprendžia ugdymo kryptingumą, atsižvelgiant į amžiaus tarpsnių ypatumus ir kiekvieno vaiko galimybes:

- **Atsinaujinimo principas** – pastovus programos tobulinimas, atsižvelgiant į vaikų poreikius, tėvelių lūkesčius, švietimo naujoves;

- **Demokratiškumo principas** – pedagogai, tėvai ir vaikai yra bendrojo ugdymo(si) proceso kūrėjai, kartu identifikuoja poreikius;
- **Humaniškumo principas** – pastebimas ir gerbiamas kiekvienas vaikas; palaikomi vaikų sumanymai, džiaugiamasi jų laimėjimais; pedagogų ir vaikų santykiai grindžiami tarpusavio pasitikėjimu, atsakomybe, pagarba kito nuomonei, interesams;
- **Individualizavimo principas** – padedama vaikui jaustis visaverte asmenybe, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, interesus, galimybes, juos išryškinant bei atskleidžiant;
- **Integracijos principas** – siekiama ugdymo tikslų, uždavinių, turinio, metodų dermės; taikomi įvairūs integracijos būdai (teminis, probleminis, metodinis, integracinis); ieškoma ugdymo sąsajų su socialiniu-kultūriniu kontekstu; atsižvelgiama į lopšelio-darželio ypatumus;
- **Nuoseklumo ir perimamumo** – vaikas vedamas nuo artimų prie tolimų reiškinų pažinimo; siekiant, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymosi šeimoje prie ankstyvojo, ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo;
- **Prieinamumo ir lygiateisiškumo principas** - ugdymo turinys, ugdomoji medžiaga priderinami prie vaiko galių, jo gebėjimų, ugdymo tikslai ir uždaviniai vienodai orientuoti visiems vaikams.
- **Tautiškumo principas** – padedama vaikui perimti tautos kultūros tradicijas.

Šių pedagoginių principų laikomasi planuojant ugdymo turinį, metodus, parenkant priemones, kuriant ugdymo aplinką, organizuojant ugdymo procesą, numatant pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formas.

2.2. Bendradarbiavimas su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais

Tėvai (globėjai) vis aktyviau įsitraukia į vaikų ugdomąją veiklą, jų dalyvavimo pozicijų stiprinimas padeda sėkmingai spręsti tėvų (globėjų) ir pedagogų pažiūrų suderinamumo problemas, susidaro prielaidos išvengti konfliktų. Bendradarbiavimo efektyvumą lemia pedagogų sąveika su tėvais, vadovų – su pedagogais, tėvais (globėjais). Lopšelio-darželio veikla grindžiama visų bendruomenės narių bendravimu ir bendradarbiavimu. Tai abipusis procesas, sudarantis sąlygas vaikams įgyti demokratiško bendravimo ir bendradarbiavimo pradmenis. Tėvai (globėjai) – pedagogų partneriai, kurių patirtis naudinga tobulinant vaikų ugdymą. Teikiama informacija sudaro prielaidas ugdymo(si) tęstinumui namuose.

Bendradarbiavimo su tėvais (globėjais) būdai ir formos: susirinkimai; individualūs pokalbiai, susitikimai; švietimas; informacijos sklaida (žodžiu, atvirų durų dienų organizavimas); konsultacijos įvairiais klausimais; renginiai; bendros išvykos ir kt.

Geras bendravimas ir tarpusavio ryšys yra esminis tikros partnerystės bruožas. Į vaiką orientuotas ugdymas įprasmina sąveiką tarp vaikų, tėvų (globėjų) ir pedagogų, kaip lygiaverčių partnerių. Tėvų (globėjų) ir pedagogų bendradarbiavimas sukuria vaikui geriausias ugdymosi galimybes.

Bendradarbiavimo su socialiniais partneriais tikslas – keistis informacija ir įgyta patirtimi siekti pagerinti teikiamų paslaugų kokybę, jų prieinamumą ir visapusiškumą.

Bendradarbiavimo su socialiniais partneriais metodai: informavimas, pasikeitimas nuomonėmis ir dialogas.

Susitariama įgyvendinti priemones parengtas pagal apibrėžtą socialinio bendradarbiavimo sutartį. **Sudarytos bendradarbiavimo sutartys su:**

- Tėvais (globėjais);
- Krekenavos seniūnija;
- Panevėžio rajono švietimo centru;
- Panevėžio rajono pedagogine psichologine tarnyba;

- Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru;
- Panevėžio rajono savivaldybės rūpybos skyriumi;
- Kupiškio r. Subačiaus lopšeliu-darželiu;
- Panevėžio r. policijos komisariatu;
- Panevėžio lopšeliu-darželiu „Nykštukas“;
- Panevėžio lopšeliu-darželiu „Vyturėlis“;
- Radviliškio r. Baisiogalos darželiu-mokykla;
- Panevėžio lopšeliu-darželiu „Sigutė“;
- Ramygalos lopšeliu-darželiu „Gandriukas“;
- Bernatonių darželiu-mokykla;
- Krekenavos regioninio parko direkcija;
- Krekenavos seniūnijos kultūros centru;
- Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Krekenavos filialu;
- Panevėžio r. muzikos mokykla;
- Linkaučių pagrindinės mokyklos jungtine ikimokyklinio ugdymo grupe;
- Žibartonių pagrindinės mokyklos jungtine ikimokyklinio ugdymo grupe;
- VšĮ „Krekenavos pirminės sveikatos priežiūros centru“;
- Krekenavos Mykolo Antanaičio gimnazija.

Lopšelio-darželio ir šeimos, socialinių partnerių bendradarbiavimo svarbą įrodo ir pats ugdymo(si) procesas, kuris laiduoja optimalų konkrečios vietovės vaikų poreikių tenkinimą.

3. TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR METODAI

Tikslas: atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsninumuais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

Siekti, kad vaikas:

- Plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save;
- Pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes;
- Aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, lopšelio-darželio ir vietos bendruomenės gyvenime;
- Mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.

Ikimokyklinio ugdymo programos „Vaikystė žaliuoju taku“ turinys išdėstytas pagal ugdomas vaikų kompetencijas, tai vaikų pasiekimai sujungti į atskirų kompetencijų – socialinės, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo ir meninės – struktūrą. Siekiama pilnaverčio ugdymo ir visoms vaiko raidos sritims – sveikatos, socialinei, kalbos, pažinimo, meninei – skiriamas vienodas dėmesys.

Ugdymo turinys vaikų grupei parenkamas orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius, ypatumus bei pritaikomas pagal individualius gebėjimus, amžiaus tarpsnius, atsižvelgiant

į vaikų ugdymo(si) pasiekimus. Ugdymo(si) būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai, kūrybiškai taikyti ugdymo turinį, planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą. Metodai parenkami atsižvelgiant į vaikų norus, pedagogų sumanymus, vietą, šeimos rekomendacijas, pedagogų gerą patirtį.

Programoje siūlomi šie **ugdymo(si) metodai**:

Žaidybinis – skatinantis vaikų teigiamas emocijas, padedantis formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukcentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą.

Vaizdinis – nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius.

Praktinis – padedantis vaikams per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką.

Žodinis (pasakojimas, pokalbis) – suteikiantis galimybę perduoti informaciją.

Kūrybinis – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų.

Netradiciniai (aktyvieji ugdymo metodai):

„**Minčių lietus**“ (išreiškiami norai, siūlomos idėjos, pateikiamas klausimas ir leidžiama vaikams siūlyti kuo daugiau galimų sprendimų, o atsakymai turi būti greiti ir neapgalvoti, tai leidžia išgirsti originalių minčių).

Diskusijos ir debatai (vaikai bendrauja tarpusavyje, atsako vienas kitam į iškilusius klausimus).

Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą);

Projektų rengimas (matomas vaikų kūrybiškumas, jie vienas kitą konsultuoja, išmoksta surasti naudingą informaciją ir ją pasinaudoti);

„**Žodžių traukinys**“ (konstruojamas traukinys: garvežys – esminis žodis, vagonai – žodžiai temos plėtotei, lavinama vaikų sakytinė kalba, vaizduotė);

„**Smegenų šturmas**“ (kuo daugiau idėjų veiklai, temai, eksperimentui ir t.t.);

IT taikymas: kompiuteriniai žaidimai, praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, fotografavimas, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas.

Ugdymo aplinkos modeliavimas: suaugusieji kuria atsižvelgdami į vaikų poreikius, galimybes, interesus. Vaikai kuria ir keičia aplinką patys, ją pritaiko savo sumanymams.

Ugdymas pavyzdžiu: pedagogas žaismingai, išraiškingai ką nors veikia ir skatina vaiką mėgdžioti, pradeda kokią veiklą ir perleidžia savarankiškai tęsti jam.

Kito vaiko pavyzdys – mažesni mokosi iš vyresniųjų.

Ugdymo turinio įgyvendinimui kuriama saugi ir vaiko raidą stimuliuojanti fizinė ir psichologinė aplinka, atitinkanti vaiko amžių, poreikius, gebėjimus. Ugdomoji aplinka ugdanti, saugi, estetiška, suteikianti vaikui saugumo jausmą, žaisminga, kviečianti būti, primenanti namus, kviečianti, skatinanti eksperimentuoti, kurti, lengvai prieinama, patogi, atitinkanti vaiko raidą. Grupių erdvės gali tapti laboratorijomis, kuriose patys vaikai mokosi žaisdami ir naudodami įvairias priemones. Vaikai keliaus iš vienos erdvės į kitą. Nuo tradicinių grupių erdvių pereinama prie „grupių be sienų“: ugdymosi procesas gali vykti koridoriuje, hole, darželio kieme ir kitose įstaigos vidinėse bei išorinėse patalpose, numatytos galimybės ugdytis individualiai ir grupėmis, tyloje ir bendraujant. Pagrindinė ugdymo(si) organizavimo forma yra įvairi vaikų veikla – žaidimai, projektai, pokalbiai, eksperimentai, išvykos, susitikimai su įvairių profesijų atstovais, šeimos narių

įtraukimas į veiklas, šventės. Tai ir vieno vaiko veikla, mažos grupės vaikų veikla ir visos grupės pedagogo organizuota veikla.

Ugdymo(si) priemonės – tikslingos, veiksmingos, įvairios, padedančios plėtoti ikimokyklinio amžiaus fizinės, socialines-emocines, pažintines, kūrybines galias. Visos priemonės, žaislai, žaidimai, knygos ir kt. išdėstyti taip, kad būtų prieinami ir pasiekiami vaikams, skatintų jų žingeidumą, norą žaisti, veikti, tyrinėti. Tinkamai parinktos priemonės: žaislai ir įvairūs stalo, konstrukciniai žaidimai, video-audio medžiaga, sportinis inventorių, bandymų ir eksperimentų priemonės, grožinė literatūra, muzikos instrumentai, meninės raiškos priemonės. Priemonės ugdymui veikia pedagogai atrenka ir jas kūrybiškai atnaujina atsižvelgdami į grupę lankančių vaikų amžių, ypatumus, poreikius, ugdomas sritis.

Pozityvi vaiko ir suaugusiojo sąveika.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų jungimas į kompetencijas:

1. Emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir savikontrolė; savivoka ir savigarba; santykiai
2. su suaugusiais; santykiai su bendraamžiais; iniciatyvumas ir atkaklumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas – **socialinė kompetencija.**
3. Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; savireguliacija ir savikontrolė – **sveikatos saugojimo kompetencija.**
4. Savireguliacija ir savikontrolė; sakytinė kalba; rašytinė kalba; meninė raiška – **komunikavimo kompetencija.**
5. Aplinkos pažinimas; skaičiavimas ir matavimas; iniciatyvumas ir atkaklumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; mokėjimas mokytis – **pažinimo kompetencija.**
6. Meninė raiška; estetinis suvokimas, kūrybiškumas – **meninė kompetencija.**

Priešmokyklinis ugdymas traktuojamas kaip ikimokyklinio ugdymo tąsa, turintis ugdymo dermę: bendras struktūrinis ugdymo lygmenų modelis, numatytų vaikų ugdymosi rezultatų tęstinumas, suderintas ugdymo programų turinys, šiuolaikinę ugdymo sampratą atitinkantys vaikų ugdymo proceso organizavimo principai, ugdymo prieinamumas ir socialinė integracija, lopšelyje-darželyje, namuose ir bendruomenėje tęstinumas, tinkama vadyba ir lyderystė.

4. ANKSTYVOJO AMŽIAUS UGDYMO TURINYS, METODAI

4.1. Rugsėjis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Būsiu atsargus“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir kontrolė.	Bandyti savarankiškai valgyti ir gerti iš puodelio. Lipti ir nulipti laiptais pakaitiniu žingsniu laikydamasis suaugusiojo rankos ar turėklų. Bandyti laikytis suaugusiojo prašymų ir susitarimų.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Praktinis. Žaidybinis. IKT taikymas.
„Mano žaisliukai“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška. Savireguliacija ir savikontrolė	Įdėmiai klausyti suaugusiojo. Skirti griežtą ir malonų kalbančiojo suaugusiojo toną. Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai braukti popieriaus lape. Vartyti knygeles, žiūrinėti paveikslėlius, piršteliu juos parodyti. Padėti atpažinti mėgstamas knygeles, norėti, kad jas paskaitytų. Tyrinėti dailės medžiagas ir priemones intuityviai atrasti skirtingus veikimo jomis būdus (braukti pirštais, varvinti dažus, maigyti tešlą). Pradėti valdyti savo emocijų raišką.	Žodinis. Kūrybinis. Žaidybinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.
„Augalų karalystė“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Problemų sprendimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas.	Tyrinėti žaislus ir daiktus visais pojūčiais. Stebėti ir mėgdžioti, klausyti, mokyti reaguoti į tai kas vyksta aplinkui. Atpažinti ir stebėti savo aplinką, orientuotis joje, reaguoti į augalų kvapus, paviršius, skirtingus vaizdus. Bandyti suprasti ką reiškia yra – nėra, vienas – daug. Nepavykus įveikti kliūties, laukti pagalbos. Ekspresyviai reikšti savo norus, sakyti „ne“.	Praktinis. Žaidybinis. Vaizdinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. IKT taikymas.
„Rudens kraitelė“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Savireguliacija ir savikontrolė. Meninė raiška.	Reaguoti į pasakojimą kojų judesiais, veido raiška, emocijomis. Apžiūrinėti, klausytis. Ieškoti nusiramino: apkabinant žaislą ar ieškoti suaugusiojo pagalbos. Reaguoti į muzikos garsus, balso intonacijas, judesius. Džiaugtis įvairiais garsais ir ritmais, mokytis bendrauti tarpusavyje, tarti garsus, skiemenis.	Žodinis. Žaidybinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. IKT taikymas.

4.2. Spalis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Pastebėk“	<u>Pažinimo</u>	Pabandyti pamatyti, paliesti, paimti daiktus,	Žaidybinis.

ir pavadink“	<u>kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas. Mokėjimas mokytis Iniciatyvumas ir atkaklumas. Skaiciavimas ir matavimas.	juos stebėti, bandyti įvardinti, naudoti pagal paskirtį, veikti su jais. Mokytis mimika, gestais, žodžiais parodyti, kad susidūrė su kliūtimi, paprašyti suaugusiojo pagalbos. Veikti spontaniškai ir tikėti tam tikro rezultato. Pasirinkti ir kurį laiką kryptingai plėtoti veiklą vienam ar su draugais. Žaisti ir rasti reikiamos formos, dydžio ar spalvos daiktą.	Praktinis. Vaizdinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. IKT taikymas.
„Kur išskrenda paukščiai“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Aplinkos pažinimas. Skaiciavimas ir matavimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Problemų sprendimas.	Domėtis paukščiais, sutelkti dėmesį į jų išvaizdą, kūno dalis. Paliesti, paimti, išgirsti jų kalbą, pamėgdžioti jų garsus, pasidžiaugti jų įvairove, bandyti juos įvardinti. Suprasti vis daugiau žodžių, kuriais nusakoma forma, dydis, spalva, judėjimas erdvėje. Vesti suaugusiųjų prie dominančių objektų. Mimika, gestais ir žodžiais parodyti, kad susidūrė su kliūtimi, tikėti suaugusiojo ar vyresnio vaiko pagalbos.	Vaizdinis. Žodinis. Praktinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.
„Judam krutam mes kartu“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai. Savireguliacija ir savikontrolė. Fizinis aktyvumas	Dirbti paprastus kasdieninius darbus, bandyti savarankiškai plautis rankas. Trumpam nusiteikti klausymui, apžiūrėjimui, čiupinėjimui. Imti, dėti, stumti, traukti, rinkti daiktus. Atsisėdus ant riedančio žaislo stumtis kojomis.	Ugdymas pavyzdžiu. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Praktinis. Žaidybinis. IKT taikymas.
„Vienas, daug, nė vieno“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Skaiciavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Problemų sprendimas. Aplinkos pažinimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas.	Suprasti ką reiškia: vienas, daug, nė vieno. Išbandyti žaislus ir daiktus stebėti, kas vyksta aplinkui. Rodyti kitiems ką pavyko padaryti. Mimika ir gestais prašyti suaugusiojo pagalbos, stebėti, mėgdžioti matytą veiksmą. Ekspresyviai reikšti savo norus, sakyti „ne“. Orientuotis savo grupės, darželio, namų aplinkoje.	Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.
„Seku seku pasaką“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Emocijų suvokimas ir raiška. Problemų sprendimas.	Žaisti kartu su vaiku besirūpinančiu suaugusiuoju, stebėti, mėgdžioti jo žodžius, veiksmus, žaisti greta vienas kito, stebėti kitų veiklas, dalintis žaislu. Mimika, kūno judesiais ir garsais išreikšti džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Mimika, gestais ir žodžiais pasakyti, kad susidūrė su kliūtimi. Pradėti valdyti savo emocijų emocijų raišką. Atpažinti save neseniai darytose nuotraukose, savo atvaizdą veidrodyje, pavadinti kelias kūno	Žaidybinis. Vaizdinis. Žodinis. Kūrybinis. IKT taikymas.

	Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba. Tyrinėjimas.	dalis. Atsargiai elgtis su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis, rodyti susidomėjimą.	
--	--	--	--

4.3. Lapkritis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Kiškučio gimimo diena“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Savireguliacija ir savikontrolė. Meninė raiška.	Klausytis suaugusiojo, džiaugtis įvairiais garsais ir ritmais, kalbėti, komunikavimui vartoti įvairius garsus ir judesius, mėgdžioti garsus, skiemenis. Stebėti rašančius, domėtis įvairiais rašikliais. Pozityviai reaguoti į knygelių skaitymą, vartyti jas kartu su suaugusiu. Reaguoti į muzikos garsus, melodijas, judesius. Susikaupti, klausytis, liesti.	Žaidybinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žodinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Mano mylimas gyvūnelis“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Mokėjimas mokyti. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Skaičiavimas ir matavimas.	Domėtis aplinka, stebėti, pažinti vis daugiau gyvūnų, daiktų. Žaisti slėpynių, reaguoti į tai kas vyksta aplinkui, bandyti dalyvauti (mimika, judesiu, garsais). Žaislus ar daiktus tyrinėti visais pojūčiais. Susidūrus su sudėtinga veikla, išbandyti jau žinomus veikimo būdus, nepavykus prašyti suaugusiojo pagalbos. Pačiam noriai mokyti iš tų, su kuriais jaučiasi saugus. Daug kartų kartoti matytus veiksmus su daiktais, atkreipti dėmesį į judančius, artėjančius daiktus.	Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. Vaizdinis. IKT taikymas.
„Miško gyventojai“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba.	Gerai jaustis įprastoje aplinkoje, pačiam ieškotis nusiramino. Žaisti kartu su juo besirūpinančiu suaugusiuoju, stebėti ir mėgdžioti jo žodžius ir veiksmus. Dalintis žaisliuku su draugu, ieškoti bendraamžių draugijos. Pradėti valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus. Džiaugtis didėjančiomis savo galimybėmis judėti, atlikti veiksmus, kalbėti, tikėtis suaugusiojo pritarimo, palaikymo, pagyrimo.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Drabužėlių daug turiu“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Problemų	Stebėti ir atpažinti artimiausią savo aplinką, orientuotis joje. Suprasti vis daugiau žodžių, kuriais nusakomas judėjimas erdvėje. Pažinti ir pavadinti kai kuriuos daiktus. Suprasti ką reiškia vienas ir du. Išbandyti daiktus, stebėti kas vyksta, rodyti kitiems ką pavyko padaryti. Stengtis įveikti kliūtis, nepavykus	Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). Žaidybinis. Praktinis. Žodinis.

	sprendimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Mokėjimas mokytis	prašytis pagalbos. Veiksmiais ir atskirais žodžiais reikšti norus, vesti suaugusiųjį prie dominančių daiktų. Modeliuoti veiksmus ir siužetinio žaidimo epizodus.	IKT taikymas.
--	--	--	---------------

4.4. Gruodis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Visi mes žmonės“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Iniciatyvumas ir atkaklumas.	Pažinti artimus žmones savo aplinkoje. Pažinti ir pavadinti žmogaus kūno dalis. Suprasti ką reiškia vienas, du, daug. Išbandyti žaislus ar daiktus, juos patraukti, pastumti ir stebėti kas vyksta. Bandyti aiškintis kas tai yra, kaip ir kodėl tai vyksta. Nuolat energingai žaisti, laisvai judėti erdvėje, sugalvoti būdus, kaip pasiekti neprieinamą norimą daiktą.	Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. Vaizdinis. IKT taikymas.
„Aš galiu būti geras“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Naudoti stalo įrankius. Pasakyti, ko nori ir ko nenori valgyti, bandyti praustis, plauti rankas, šluostytis. Eiti stumiant ar tempiant daiktą, bėgti tiesiomis kojomis, stumtis kojomis atsisėdus ant riedančio žaislo, pralįsti pro kliūtis, ridenti, mesti, gaudyti, spirti kamuolį. Suaugusiajam paprašius atlikti įvairus nesudėtingus kasdieninius darbus, bandyti laikytis prašymų ir draudimų.	Ugdymas pavyzdžiu. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. IKT taikymas.
„Esu rūpesčiu ir meile užaugintas“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Emocijų suvokimas ir raiška. Savivoka ir savigarba. Savireguliacija ir savikontrolė.	Jaustis saugiam, mėgdžioti, pasitikėti šalia esančiu žmogumi. Bendrauti mimika, judesiais, veiksmiais, dalintis žaisliuku. Reaguoti į suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją, žodžius. Reaguoti į pasakytą vardą, tyrinėti savo kūną, jaustis reikalingu. Pačiam ieškoti nusiramino: apsikabinti minkštą žaislą arba čiulpti čiulptuką, šaukti suaugusįjį, ropštis ant kelių.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Artėja Kalėdos“	<u>Meninė kompetencija.</u> Meninė raiška. Kūrybiškumas. Estetinis suvokimas.	Klausytis muzikos, mėgdžioti žaidimą, judesius, spontaniškai žaisti rankų ir kojų judesiais. Domėtis dailės priemonėmis, keverzoti popieriaus lape. Sutelkti dėmesį, rodyti pasitenkinimą, mėgdžioti, tai kas patinka. Domėtis naujais daiktais, vaizdais, garsais, judesiais.	Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. Kūrybinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.

4.5. Sausis

Siūlomoms temoms	Kompetencijos/ vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Žiemužėlė snaigėm sninga“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	Laikytis taisyklių grupėje, elgtis ramiai, gerbti savo draugus. Klausytis ir suprasti suaugusių, kalbėti apie artimiausius aplinkos reiškinius, kalbėti mimika, gestais, mokytis naujų žodžių. Klausyti pasakų, dainelių, eilėraščių, pasakojimų. Savarankiškai vartyti knygeles, rodyti piršteliu į paveikslėlius. Įvairiais rašikliais spontaniškai braukti popieriaus lape. Mėgdžioti žaidimų judesius, skambant muzikai rodyti įvairius veiksmus.	Žodinis. Vaizdinis. Žaidybinis. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). IKT taikymas.
„Aš noriu viską ištyrinėti“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas. Skaičiavimas ir matavimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Mokėjimas mokytis.	Skirti atskirus gamtos reiškinius, atpažinti ir pavadinti vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių daiktų, domėtis jais. Drąsiai imtis veiklos, bandyti ją atlikti savarankiškai, nepavykus prašyti pagalbos. Rodyti susidomėjimą veikla, daiktais, bandyti aiškintis kas tai, kodėl tai vyksta. Skirti sąvokas mažai – daug, yra – nėra. Pradėti įsidėmėti pagrindines spalvas: raudona, mėlyna, geltona, žalia. Išreikšti norus ir parodyti „taip“ arba „ne“. Šypsotis, žvelgti į akis. Džiaugtis tuo, ko išmoko.	Praktinis. Vaizdinis. Žaidybinis. Žodinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. IKT taikymas.
„Globo siu gamtą“	<u>Meninė kompetencija.</u> Estetinis suvokimas. Meninė raiška. Kūrybiškumas	Reaguoti į muzikos garsus, matyti gražius gamtos bei aplinkos vaizdus, dailės kūrinius. Pasakyti ar patiko dainelė, šokis, dailės darbelis. Mėgdžioti žaidimų, gyvūnų judesius. Brėžti įvairias linijas formas vis labiau koordinuojant rankų judesius. Tyrinėti įvairius veikimo su dailės medžiagomis ir priemonėmis būdus, džiaugtis savo ir draugų darbais. Įsivaizduoti gyvūnus, apie kuriuos buvo pasakojama, žaisti ir atlikti jiems charakteringus veiksmus.	Kūrybinis. Žaidybinis. Vaizdinis. Modeliavimas (mokymasis stebint kitus). IKT taikymas.
„Augalė liai žiemą“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Mokėjimas mokytis	Pavadinti vis daugiau daiktų (žolė, medis, krūmas) artimiausioje aplinkoje, orientuotis darželio kieme, dalyvauti prižiūrint grupės augalus. Pradėti skaičiuoti iki 3, suprasti ką reiškia aukštas – žemas, grupuoti daiktus pagal dydį, gebėti išrikiuoti daiktus į eilę. Pasirinkti daiktus, su jais žaisti, savarankiškai keisti veiklą. Stebėti, mėgdžioti, klausti, bandyti veikti.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. IKT taikymas.

4.6. Vasaris

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Senos mašinėlės man labai patinka“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Savivoka ir savigarba. Emocijų suvokimas ir raiška. Savireguliacija ir atkaklumas.	Stebėti ir mėgdžioti suaugusiojo žodžius, veiksmus. Vykdyti suprantamus suaugusiojo prašymus, kreiptis į jį pagalbos. Jaustis saugiam grupėje. Ieškoti bendraamžių grupėje, žaisti greta, bendrauti mimika, judesiais, veiksmais, dalintis žaislais, būti draugiškiems. Pasitikėti savimi ir savo gebėjimais, gerbti kitus grupės draugus, pradėti valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus. Pasakyti savo lytį, pavadinti ar parodyti savo kūno dalis. Būti ramiu ir rodyti pasitenkinimą kasdiene tvarka.	Praktinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Žodinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.
„Lietuvėle, tu graži“	<u>Meninė kompetencija.</u> Kūrybiškumas. Estetinis suvokimas. Meninė raiška.	Domėtis naujais daiktais, veiksmais, klausinėti, diskutuoti, įsivaizduoti ir bandyti pasakoti. Reaguoti ir džiaugtis muzikos kūrinėliais, šokiais, žaidimais, knygelėmis. Įžvelgti grožį aplinkoje. Eksperimentuoti dailės priemonėmis ir medžiagomis, tyrinėti įvairius veikimo su jomis būdus: lipdyti, piešti ir t.t.	Vaizdinis. Žaidybinis. Kūrybinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Kepu, verdu ir skutu“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Valgyti ir gerti savarankiškai, teisingai naudoti stalo įrankius, pasakyti savo norus, poreikius. Padėti daiktus ir žaislus į vietą, laikytis grupės taisyklių. Laisvai judėti grupėje, žaisti įvairius judrius ir ramius žaidimus, ridenti ir mėtyti kamuolį, plėšyti popierių. Rasti nusiramavimo būdą, kontroliuoti savo emocijų raišką.	Praktinis. Žaidybinis. Vaizdinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.
„Žiema, bėk iš kiemo“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Santykiai su bendraamžiais. Santykiai su suaugusiais. Savivoka ir savigarba. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas.	Pasitikėti suaugusiu, gerbti, paklusti. Žaidžiant mėgdžioti kito veiksmus, žodžius, savarankiškai veikti, prašyti ir priimti pagalbą. Gebėti žaisti šalia draugo, dalintis žaisliuku, pakviesti jį kartu žaisti, draugiškai spręsti tarpusavio konfliktus. Reaguoti į besirūpinančio suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją, žodžius. Atpažinti jausmus ir juos įvardinti. Kalbėti pirmuoju asmeniu. Trumpam atitraukti dėmesį ir vėl sugrįžti prie ankstesnės veiklos. Žaisti slėpynių, patikusį veiksmažodį kartoti daug kartų. Stebėti, kaip panašioje situacijoje elgiasi kiti ir išbandyti jų naudojimo būdus.	Kūrybinis. Žaidybinis. Žodinis. Vaizdinis. Ugdymo aplinkos taikymas. IKT taikymas.

4.7. Kovas

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Kalbos savaitė“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	Reaguoti į suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją, žodžius. Vartyti knygeles, žiūrinėti paveikslėlius, piršteliu juos rodyti. Įvairiomis rašymo priemonėmis braukti spontaniškai popieriaus lape. Mėgdžioti žaidinimų judesius, suaugusiųjų balso intonacijas, daineles. Įvairius jausmus rodyti judesiais ir veiksmais. Siekti pakartoti ir pratęsti įdomią patirtį.	Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. Kūrybinis. IKT taikymas.
„Vyturėlio giesmelė“	<u>Meninė kompetencija.</u> Meninė raiška. Estetinis suvokimas. Kūrybiškumas.	Klausyti dainelių, instrumentinių kūrinių, dainuoti daineles ir palydėti jas judesiais, mėgdžioti paukščių judesius, šokti po du, ratelius, piešti, tapyti, lipdyti. Emocingai reaguoti į muzikos garsus, žodžių skambesį. Tausoti grožinės literatūros knygeles, pastebėti aplinkoje grožį, juo džiaugtis. Domėtis gyvūnais.	Kūrybinis. Žaidybinis. Vaizdinis. IKT taikymas.
„Aš parduotuvėje“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Bandyti nusirengti ir apsirengti pagalba, praustis, šluostytis veidą ir rankas, laikytis švaros ir tvarkos grupėje. Derinti akies-rankos, abiejų rankų, rankos kojos judesius. Konstruoti, dėlioti, verti, piešti, lipdyti, gaudyti, mesti kamuolį. Kartoti veiklą, kol pasieks savo numatytą rezultatą. Ieškoti įvairių konfliktų sprendimų būdų.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Spalvų takeliu“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška. Savireguliacija ir savikontrolė.	Klausyti skaitomų kūrinių ir pasakojamų kūrinių, naujų žodžių ir garsų, mėgdžioti suaugusiųjų kalbėseną, kalbėti, pasakoti, sakyti mandagumo žodelius. Vartyti knygeles, pavadinti daiktus, pažinti aplinkoje esančius daiktus, žaidžiant su daiktu ar žaislu atlikti matytus veiksmus, judesius. Šokti, dainuoti, mėgdžioti garsus, žodžius, judesius. Geriau valdyti savo emocijų raišką, veiksmus, reaguoti į suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją, žodžius.	Žodinis. Vaizdinis. Žaidybinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.
„Pavasaris beldžias į duris“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Iniciatyvumas ir atkaklumas.	Skirti atskirus gamtos reiškinius, dalyvauti augalų priežiūros procese, domėtis augalais, daiktais, žemės paviršiumi. Rodyti susidomėjimą naujais daiktais, medžiagomis, veiksmais. Aiškintis kas ir kodėl tai vyksta. Stebėti, aiškintis, bandyti išmokti ko nors naujo. Domėtis nauja veikla, siekti galutinio	Praktinis. Žaidybinis. Žodinis. Vaizdinis. IKT taikymas.

	Skaičiavimas ir matavimas. Problemų sprendimas.	rezultato. Išrikiuoti daiktus į vieną eilę. Tapatinti daiktus pagal formą, dydį. Drąsiai imtis sudėtingos veiklos, stebėti savo veiksmų pasekmes.	
„Veiksmo savaitė BE PATYČIŲ“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba. Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas.	Turėti savo emocijų raiškos būdus. Atpažinti kitų reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoti. Bandyti laikytis suaugusiojo prašymų ir susitarimų. Jaustis svarbiu kitiems – šypsotis, krykštauti, kai aplinkiniai maloniai bendrauja. Vykdyti suprantamus suaugusiojo prašymus, kreiptis pagalbos. Žaisti greta kitų vaikų, stebėti jų veiklą. Noriai mokytis iš tų, su kuriais jaučias saugus. Reaguoti į tai, kas vyksta aplinkui, bandyti dalyvauti. Stebėti, kaip panašioje situacijoje elgiasi kiti ir išbandyti jų naudojimo būdus.	Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. IKT taikymas.

4.8. Balandis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Mes dirbam ir žaidžiam kartu“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su bendraamžiais. Santykiai su suaugusiais. Savivoka ir savigarba. Problemų sprendimas. Tyrinėjimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas.	Pasitikėti juo besirūpinančiu suaugusiu, veikti savarankiškai, prašyti pagalbos. Gerbti savo draugus, kviesti juos žaisti kartu, dalintis žaislais, bendrauti. Reikšti savo norus, pasakyti savo vardą, keisti veikimo būdus, stebėti, aiškintis savo veiksmų pasekmes. Stengtis išbandyti žaislus ar daiktus, stebėti, kas vyksta aplinkui, rodyti kitiems, ką pavyko padaryti. Savarankiškai modeliuoti kelis judesius ar veiksmus į vieną seką.	Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Žodinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Rid rid margi margučiai“	<u>Meninė kompetencija.</u> Kūrybiškumas. Meninė raiška. Estetinis suvokimas.	Spontaniškai reikšti emocijas, įspūdžius dailės priemonėmis ir medžiagomis. Savo keverzonėje išvelgti daiktus, brėžti linijas, formas. Emocingai reaguoti klausant muzikos kūrinio, dainelių, vartant knygeles, žiūrint savo ir kitų piešinėlius, paveikslus. Pasakyti patiko ar nepatiko, gražus –negrąžus. Klausinėti, diskutuoti, veikti drąsiai, atrasti ką nors vis naujo artimiausioje įprastoje	Kūrybinis. Žaidybinis. Praktinis. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). IKT taikymas.

		aplinkoje.	
„Gera, kai visur švaru“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Savarankiškai naudotis tualetu, suaugusiajam padėti susitvarkyti, laikytis grupėje taisyklių, padėti draugui ir suaugusiam. Savarankiškai lipti laiptais laikantis turėklų ar suaugusiojo rankos, pašokti nuo žemės, nušokti nuo suoloelio, derinti akies – rankos, abiejų rankų judesius, statyti, dėlioti, mauti, verti, konstruoti, važiuoti mašina atsispyrus kojomis. Elgtis ramiai, išbandyti įvairius konfliktų sprendimo būdus ar savo interesų gynimo būdus.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Links moji savaitėlė“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška. Savireguliacija ir savikontrolė.	Klausytis naujų žodžių ir bandyti juos suvokti. Kalbėti kelių žodžių sakiniais, klausinėti, atsakinėti į klausimus, pasakoti gražius mandagumo žodelius. Vartyti knygeles įvardinti daiktus, veiksmus, domėtis skaitomu tekstu, šokti spontaniškai kuriant 2-3 natūralių judesių seką, mėgdžioti žaidimų judesius, piešti, tapyti, lipdyti, konstruoti. Tapatintis su suaugusiojo, prie kurio prisirišęs, emocijomis.	Žodinis. Praktinis. Vaizdinis. Žaidybinis. IKT taikymas.

4.9. Gegužė

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Mamyte, aš tave myliu“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Laikytis higienos, savarankiškai naudotis stalo įrankiais. Derinti rankų ir kojų judesius, laikytis elementarių taisyklių. Kontroliuoti savo elgesį, sutelkti dėmesį, kantriai veikti.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. IKT taikymas.
„Mano pasakėlė“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška. Savireguliacija ir savikontrolė.	Kalbėti trumpais sakiniais, pasakoti, fantazuoti. Atsakyti į elementarius klausimus, klausti, kantriai klausyti. Vartyti knygeles, dėmesį skirti ne tik paveikslėliams, bet ir tekstui, prašyti „Paskaityk“. Apžiūrinėti, tyrinėti ritminius muzikos instrumentus ir jais ritmiškai groti kartu su pedagogu. Dainuoti, šokti, mėgdžioti judesius, eksperimentuoti. Žasiti ir kalbėti su savimi, sutelkti dėmesį, kontroliuoti savo elgesį.	Žodinis. Praktinis. Vaizdinis. Žaidybinis. IKT taikymas.
„Laiko pasaulyje“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir	Žinoti savo draugų ir šeimos narių vardus. Pavadinti paros dalis. Tapatinti daiktus pagal formą, dydį. Išdėmėti pagrindines spalvas: raudona, mėlyna, žalia, geltona. Skaičiuoti.	Praktinis. Žaidybinis. Žodinis. Vaizdinis.

	matavimas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Mokėjimas mokytis	Rodyti susidomėjimą nepažįstamais daiktais, medžiagomis, atsargiai veikti. Stebėti savo veiksmų pasekmes, aiškintis, bandyti įveikti sunkumus. Pačiam pasirinkti daiktus, su jais žaisti, daug kartų atkakliai bandyti atlikti naują veiksmą, kartoti tai, kas pavyko. Stebi, mėgdžioja, klausia.	IKT taikymas
„Darbas darbą veja“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su bendraamžiais. Emocijų suvokimas ir raiška. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Savivoka ir savigarba. Savireguliacija ir savikontrolė. Santykiai su suaugusiais. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas.	Bendrauti mimika, judesiais, veiksmais kalbėtis su kitu vaiku, pakaitomus atlikti veiksmus su išgirstu žodžiu. Atpažinti ką jaučia pats ir kiti grupės draugai, naudoti emocijų raiškos žodelius ir emocijų pavadinimus. Ekspresyviai reikšti savo norus, sakyti „ne“, pačiam keisti veiklą, pasirinkti priemones veiklai. Didžiuotis tuo kas yra , ką turi ir ką gali daryti, džiaugtis kitais. Nusiraminti ir kalbėti apie tai, kas įskaudino, girdėti suaugusiojo komentarus. Ramiai stebėti nepažįstamus žmones, kai auklėtoja yra netoliese. Reaguoti į tai, kas vyksta aplinkui, bandyti dalyvauti. Nepavykus įveikti kliūties, mesti veiklą arba laukti pagalbos.	Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Žodinis. Praktinis. IKT taikymas.

4.10. Birželis – rugpjūtis

Siūlomos temos	Kompetencijos/ vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		0–3 metai	
„Bitute pilkoji, iš kur medų nešioji?“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas. Mokėjimas mokytis. Iniciatyvumas ir atkaklumas.	Atpažinti ir pavadinti vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų (lauko), vabaliukų, domėtis jais. Skirti sąvokas: mažas – didelis, aukštai – žemai. Skaičiuoti, skirti pagrindines 4 spalvas. Rodyti susidomėjimą priemonėmis, veikti , aiškintis kodėl tai vyksta. Drąsiai imtis sudėtingos veiklos, bandyti ją atlikti pačiam, stebėti savo veiksmų pasekmes. Pradėti tyrinėti žaislus ir daiktus visais pojūčiais. Įsitraukti į suaugusiojo pasiūlytą veiklą.	Praktinis. Žaidybinis. Žodinis. Vaizdinis. IKT taikymas.
„Saulėtų dienelių sulaukus“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdienio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir	Valgyti ir gerti savarankiškai, laikytis taisyklių, atlikti elementarius suaugusiojo prašymus. Orientuotis aplinkoje, laisvai judėti, geriau derinti abiejų rankų ir kojų judesius, nešti, skinti, pilti, bėgti, spirti, ridenti kamuolį. Sutelkti dėmesį būti	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis.

	savikontrolė.	kantriam, valdyti savo emocijų raišką ir elgesį.	Praktinis.
„Žaidimų dieneLės“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba. Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais.	Atspindėti kitų vaikų emocijų raišką (kartu juoktis, nusiminti, jei kitas verkia). Būti ramiu ir rodyti pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jei kas nepatiks, nueiti šalin, atsisakyti bendros veiklos. Didžiuotis tuo, ką turi ir ką gali daryti, tikėtis, kad suaugusieji ir kiti vaikai mėgsta ir myli. Ką nors daryti kartu su suaugusiuoju. Dalytis žaislais, kartu au bendraamžiais žaisti bendrus žaidimus.	Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Žodinis. Praktinis. IKT taikymas
„Grūdinuosi saule, oru ir vandeniu“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Suaugusiajam padedant plautis, šluostytis rankas, išpusti nosį. Savarankiškai atsistoti, atsitupti, pasilenkti, eiti į priekį, šoną ir atgal, eiti stumiant ar tempiant daiktą, bėgti tiesiomis kojomis, atsisėsti ant riedančio žaislo stumtis kojomis, perlįsti pro kliūtis keturpėsčia. Laikytis suaugusiojo prašymų ir susitarimų.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. IKT taikymas.

5. IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS UGDYMO(SI) TURINYS, METODAI

5. 1. Rugsėjis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Kviečiu į ratą“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba. Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Iniciatyvumas ir atkakalumas. Problemų sprendimas.	Domėtis savo ir kitų emocijomis, jausmais bei jų raiška. Nusiraminti, atsipalaiduoti, klausantis ramios muzikos, pabuvęs vienas, kalbėdamas sus kitais. Pasitikėti savimi ir savo gebėjimais. Nusiteikti geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su suaugusiais. Turėti draugą ar kelis nuolatinis žaidimų partnerius. Turiningai plėtoti paties pasirinktą veiklą, tęsti po dienos miego, kitą dieną, kelias dienas. Ieškoti tinkamų sprendimų, numatyti priimtų sprendimų pasekmes, tartis su kitais ir atsižvelgti į jų nuomonę, mokytis iš savo ir kitų klaidų.	Žodinis. Ugdymas pavyzdžiu. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Diskusijos ir debatai. „Minčių lietus“. Žaidybinis. IKT taikymas.
„Mano	<u>Komunikavimo</u>	Bandyti susilaikyti nuo netinkamo elgesio	Kūrybinis.

grupės kaimynai“	<u>kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	provokuojančiose situacijose, ieškoti taikių išeičių, kad neskaudinti kitų. Stengtis suvaldyti savo pyktį, įniršį. Klausyti aplinkinių pokalbių, sekamų, pasakojamų, skaitomų, deklamuojamų kūrinių literatūrine kalba, tarmiškai. Domėtis skaitymu. Vaizduoti, kad skaitoma knyga, kuri buvo skaityta. Skaityti knygelius paveikslėlius, įvardyti įvairių objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus. Atkreipti dėmesį į raides, simbolius (grafinius vaizdus) aplinkoje, pradėti jais manipuliuoti įvairioje aplinkoje. Domėtis ne tik įvairiomis rašymo priemonėmis, bet ir galimybe rašyti (planšetiniu kompiuteriu ir kt.) Kevertoti ir piešti realių raidžių elementus ir raides. Raidėmis ir simboliais (grafiniais vaizdais) pradėti manipuliuoti įvairioje veikloje.	Žaidybinis. Vaizdinis. Praktinis. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). „Minčių lietus“. „Žodžių traukinys“. IKT taikymas.
„Saugūs ir sveiki“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir kontrolė.	Valgyti tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudoti stalo įrankiais. Domėtis, koks maistas sveikas ir visavertis. Serviruoti ir tvarkyti stalą, vadovaujant suaugusiajam. Eiti pristatant pėdą prie pėdos, pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu, aukštai kelti kelius, atlikti judesius rankomis, judėti vingiais. Greitai, vikriai, bėgioti vingiais, greitėti ir lėtėti, išsisukinėti, bėgti ant pirštų galų. Šokinėti abiem kojomis vietoje ir judėti pirmyn, ant vienos kojos, šokinėti per virvutę, peršokti žemas kliūtis, pašokti siekiant daikto. Suprasti susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikytis. Lengvai priimti dienos ritmo pasikeitimus.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. „Smegenų šturmas“. Praktinis. Žaidybinis. IKT taikymas.
„Būryje draugų mums labai smagu“	<u>Meninė kompetencija.</u> Meninė raiška. Estetinis suvokimas. Kūrybiškumas.	Kartu su kitais dainuoti trumpas, aiškus ritmo, siauro diapazono, laipsniškos melodinės slinkties autorines ir liaudies dainas. Dainavimą palydėti ritmiškais judesiais. Tyrinėti savo balso galimybes (dainuoti garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greičiau, lėčiau). Šokti spontaniškai kuriant trijų-keturių natūralių judesių seką. Muzikiniuose rateliuose kurti ir savaip perteikti kelis veikėjų vaizduojančius judesius, veiksmus, spontaniškai reikšti emocijas. Eksperimentuoti dailės medžiagomis ir priemonėmis, atrasti spalvų, linijų, formų, faktūrų įvairovę, turėti mėgstamas spalvas. Pastebėti papuoštą aplinką, meno kūrinius ir pasakyti, kas gražu. Palankiai vertinti savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakyti	Kūrybinis. Žaidybinis. Praktinis. „Minčių lietus“. Vaizdinis. IKT taikymas.

		vieną kitą argumentą, kodėl gražu. Klausinėti, aiškintis naujus, nežinomus dalykus.	
--	--	---	--

5.2. Spalis

Siūlomoms temoms	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Rudens spalvų paletė“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas. Mokėjimas mokytis.	Pastebėti pasikeitimus savo aplinkoje. Pradėti vartoti kelintinius skaitvardžius (pirmas, antras...). Tapatinti daiktus pagal formą, dydį. Surasti tokios pat spalvos (raudonos, mėlynos, geltonos, žalios) daiktus. Pasirinkti ir ilgesnį laiką kryptingai plėtoti veiklą vienas ir su draugais. Domėtis aplinka, mėgti stebėti, kaip auga augalai, kaip elgiasi gyvūnai, noriai atlikti paprastus bandymus, tyrinėti, iš kokių medžiagų padaryti daiktai, kur jie naudojami. Suprasti, kad susiduriama su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema. Pasakyti, parodyti, ko norisi išmokti.	Diskusijos ir debatai. Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. IKT taikymas.
„Kur išskrenda paukščiai“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	Klaudyti ir kalbėti, mimika, gestais reaguoti į suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą. Dviejų trijų žodžių sakiniais kalbėti apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori. Vartyti knygeles, dėmesį skirti ne tik paveikslėliams, bet ir tekstui, prašyti paskaityti. Pradėti pažinti aplinkoje esančius simbolius. Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigioti vertikalias ir horizontalias linijas. Šokti improvizuotai kurti penkių-šešių natūralių judesių seką reaguoti į muziką, išreikšti aplinkos vaizdus (gamtos reiškinius, gyvūnus). Vaidinti stalo, lėlių teatre, vaizduoti realistinį ir fantastinį siužetą, išplėtoti vyksmą, dialogus, monologus, keisti balso intonacijas. Išreikšti savo norus, jausmus, mintis, baimes. Susikurti ištisą žaidimo aplinką, panaudoti daiktus, drabužius, reikmenis. Savo emocijas, patirtį, įspūdžius išreikšti kitiems atpažįstamais vaizdais. Kurti pagal išankstinį sumanymą, kuris procese gali kisti.	Kūrybinis. Žaidybinis. Vaizdinis. Žodinis. „Smegenų šturmas“. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.
„Kas užaugo darže, kas prinoko sode“	<u>Sveikatos saugojimo ir stiprinimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir	Valgyti gana tvarkingai. Priminus po valgio skalauti burną. Pasakyti, kodėl reikia plauti vaisius, uogas, daržoves. Padėti suaugusiajam servuoti ir po valgio sutvarkyti stalą. Pieštuką ir žirkles laikyti beveik taisyklingai. Tiksliai atlikti sudėtingesnius judesius pirštais ir ranka (verti ant virvelės smulkius daiktus,	Ugdymo aplinkos modeliavimas. „Minčių lietus“. Žaidybinis. Praktinis.

	savikontrolė.	užsegti ir atsegti sagas). Mesti, spirti kamuolį iš įvairių padėčių, į taikinį, tiksliau gaudyti, mušinėti. Įsisupti ir suptis sūpynėmis. Priminus sekti suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Žaidžiant stengtis laikytis žaidimo taisyklių.	IKT taikymas.
„Rudenėlio pasaka“	<u>Meninė kompetencija.</u> Meninė raiška. Estetinis suvokimas Kūrybiškumas.	Ritminiais, melodiniais, „gamtos“, savo gamybos vaikiškais muzikos instrumentais pritarti dainoms, šokiams, tyrinėti jų skambėjimo tembrus. Muzikiniuose žaidimuose ir rateliuose kurti ar savaip perteikti 3-4 veiksmų seką, vaizduojančią augimą, darbus, veikėjų judėjimą, stengtis perteikti veikėjo nuotaiką. Savo emocijas, patirtį, įspūdžius išreikšti kitiems atpažįstamais vaizdais. Išryškinti vaizduojamų objektų bruožus, reikšmingas detales. Objektus vaizduoti ne tokius, kokius mato, o tokius, ką apie juos žino. Kurti pagal išankstinį sumanymą, kuris procese gali kisti. Matyti ir kurti grožį aplinkoje, kūrybinėje ir kasdienėje veikloje. Drąsiai, savitai eksperimentuoti, nebijoti suklysti, daryti kitaip.	Kūrybinis. Praktinis. Žaidybinis. „Smegenų šturmas“. Modeliavimas (mokymais stebint kitų veiklą). IKT taikymas.

5.3. Lapkritis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Prie Vėlinių žvakelės“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba. Santykiai su bendraamžiais. Santykiai su suaugusiais.	Atpažinti bei pavadinti savo jausmus ir įvardinti situacijas, kuriose jie kilo. Primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Jausti esantis šeimos, vaikų grupės narys, kalbėti apie šeimą, draugus. Sėkmingai įsitraukti į vaikų grupę ir nuolat kartu žaisti. Geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su suaugusiais.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žodinis. Žaidybinis. IKT taikymas.
„Kas gyvena močiutės tvartelyje“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaiciavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Problemų	Atpažinti ir įvardinti ne tik naminius, bet ir kai kuriuos laukinius gyvūnus. Samprotauti apie naminių ir laukinių gyvūnų gyvenimo skirtumus. Pradėti vartoti kelintinius skaitvardžius. (pirmas, antras...) . Išskirti akivaizdžius gyvūnų bruožus, savybes, kalbėdami apie tai kartais susieti skirtingus	„Smegenų šturmas“. Praktinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis.

	sprendimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Mokėjimas mokytis.	pastebėjimus. Nepasisekus samprotauti, ką galima daryti toliau, kitaip arba paprašyti suaugusiojo pagalbos. Pačiam pasirinkti ir ilgesnį laiką kryptingai plėtoti veiklą vienam arba su draugais. Drąsiai ieškoti atsakymų į klausimus, rodyti iniciatyvą iškleliant ir sprendžiant problemas.	Vaizdinis. IKT taikymas.
„Miško gyventojai“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Skaičiavimas ir matavimas. Problemų sprendimas.	Pastebėti ir nusakyti aiškiausiai pastebimus gyvūnų požymius. Pasirinkti ir ilgesnį laiką kryptingai plėtoti veiklą vienam ir su draugais. Išskirti akivaizdžius gyvūnų bruožus, savybes, kalbėdami apie tai kartais susieti skirtingus pastebėjimus. Pasakyti, parodyti, ką nori išmokti. Susieti daiktų (realių ar pavaizduotų) kiekį su atitinkamu daiktų skaičių žyminčiu simboliu. Skirti p[loštumos ir erdvės figūras: skritulį ir rutulį, kvadratą ir kubą. Nepasisekus samprotauti, ką galima daryti toliau, kitaip arba prašyti suaugusiojo pagalbos.	„Minčių lietus“. Praktinis. Žaidybinis. Diskusijos ir debatai. IKT taikymas.
„Keičiasi oras“	<u>Sveikatos saugojimo ir stiprinimo kompetencija.</u> Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija savikontrolė.	Savarankiškai naudotis tualetu ir susitvarkyti juo pasinaudojus. Šiek tiek padedamas apsirengti ir nusirengti, apsiauti ir nusiauti batus. Plautis rankas, praustis, nusišluostyti rankas ir veidą. Čiaudinti ar kosinti prisidengti burną ir nosį, sutvarkyti žaisliukus su kuriais žaidė. Pieštuką laikyti tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlikti judesius plaštaka ir pirštais (imti, atgnybti, suspausti dviem pirštais, kočioti tarp delnų) bei ranka (mojuoti, plasnoti). Ištiestomis rankomis pagauti didelį kamuolį. Judesius tiksliau atlikti kaire arba dešine ranka, koja. Suprasti susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir savarankiškai jų laikytis. Priimti dienos ritmo pasikeitimus.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. „Žodžių traukinys“. Praktinis. Žaidybinis. IKT taikymas.

5.4. Gruodis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Ilgi advento vakarai“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	Laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Priminti kitiems tinkamo elgesio taisyklės ir bandyti jų laikytis be suaugusiojo priežiūros. Klausyti aplinkinių pokalbių, sekamų, pasakojamų, skaitomų, deklamuojamų kūrinių literatūrine kalba, tarmiškai. Nebendrauti su nepažįstamais žmonėmis, kai šalia nėra juo besirūpinančio	Ugdymas pavyzdžiu. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). Žaidybinis. Žodinis.

		suaugusiojo. Domėtis abėcėlės raidėmis. Domėtis ir suprasti skirtingų spaudinių funkcijas (reklama, kalendorius ir kt.). Ritminiais muzikos instrumentais pritari dainoms, šokiams. Vaidinti lėlių teatre fantastinį siužetą. Piešti skaitmeninėmis priemonėmis (kompiuteryje).	IKT taikymas.
„Ir mažoj širdelėj daug gerumo telpa“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba. Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Problemų sprendimas.	Suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis (jam linksma, o kitam tuo pat metu liūdna). Jausmus išreikšti mimika ir žodžiais, o ne veiksmais. Ramioje situacijoje sugalvoti kelis konflikto sprendimo būdus, numatyti jų taikymo pasekmes. Suprasti, kad jis buvo, yra ir bus tas pats asmuo, atpažinti save kūdikystės nuotraukose, apibūdinti savo išvaizdą, teisingai pasakyti, kad suaugęs bus vyras (moteris), tėvelis (mamytė). Nusiteikti mandagiai bendrauti su suaugusiais. Turėti draugą ar kelis nuolatinius žaidimo partnerius. Pačiam pasirinkti ir ilgesnį laiką kryptingai plėtoti veiklą vienam ir su draugais. Atpažinti su koku sunkumu ar problema susidūriama.	Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). Žaidybinis. Vaizdinis. Ugdymas pavyzdžiu. „Žodžių traukinys“. IKT taikymas.
„Mano šeima“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	Pradėti valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą priklausomai nuo situacijos. Paklaustas ramioje situacijoje pasakyti galimas savo ar kito asmens netinkamo elgesio pasekmes. Pasakoti apie savo šeimą, jos buitį, tradicijas. Stengtis laikytis suaugusiųjų nustatytos tvarkos, priimti jų pagalbą, pasiūlymus bei vykdyti jų individualiai pasakytus prašymus, ką nors daryti kartu su suaugusiuoju. Raidėmis ir simboliais pradėti manipuluoti įvairioje veikloje. Kurti, dainuoti savitus žodžius, ritmuoti vaikiškais instrumentais.	Ugdymas pavyzdžiu. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). Žaidybinis. Žodinis. IKT taikymas.
„Kalėdų belaukiant“	<u>Meninė kompetencija.</u> Kūrybiškumas. Estetinis suvokimas. Meninė raiška.	Džiaugtis menine veikla, norėti šokti, dainuoti, vaidinti, pasipuošti, gražiai atrodyti. Klausinėti, aiškinantis naujus, nežinomus dalykus. Šokti improvizuotai kurti penkių šešių natūralių judesių seką reaguoti į muziką, išreikšti aplinkos vaizdus (gamtos reiškinius, gyvūnus). Išitraukti į suaugusiojo pasiūlytą veiklą ir kryptingai ją plėtoti.	Kūrybinis. Žaidybinis. Diskusijos ir debatai. Ugdymo aplinkos modeliavimas. IKT taikymas.

5.5. Sausis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys		Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai		

<p>„Aš atversiu baltą žiemos knygos lapelį“</p>	<p><u>Pažinimo kompetencija.</u> Problemų sprendimas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Aplinkos pažinimas. Iniciatyvumas ir atkakalumas. Skaičiavimas ir matavimas. Mokėjimas mokytis.</p>	<p>Kūrybiškai žaisti, siūlyti žaidimų idėjas, imtis iniciatyvos joms įgyvendinti, pastebėti ir komentuoti padarinius. Ieškoti tinkamų sprendimų, tartis su kitais, mokytis iš nepavykusių veiksmų, poelgių. Išskirti daiktų, medžiagų, gyvūnų, augalų akivaizdžius bruožus, savybes, kalbėti apie tai, susieti skirtingus pastebėjimus. Paaikškinti, kaip reikia taupyti elektrą, šilumą ir vandenį, kaip rūšiuoti šiukšles, papasakoti, kaip prie to prisideda. Pasirinkti veiklą ir plėtoti ją vienam ir su draugais. Skaičiuoti iki 10. Klasifikuoti daiktus pagal dydį, formą arba spalvą. Samprotauti apie mokymąsi mokykloje, kalbėti apie tai ką norėtų išmokti.</p>	<p>Kūrybinis. Žaidybinis. Praktinis. „Minčių lietus“. „Žodžių traukinys“. Diskusijos ir debatai. IKT taikymas.</p>
<p>„Aš esu žiemos oro ir sniego tyrėjas“</p>	<p><u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Fizinis aktyvumas. Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Savireguliacija ir savikontrolė.</p>	<p>Savarankiškai apsirengti ir nusirengti, apsiauti ir nusiauti batus. Pieštuką ir žirkles laikyti taisyklingai. Tiksliai atlikti sudėtingesnius judesius pirštais ir ranka (veria ant virvelės smulkius daiktus, užsegti ir atsegti sagas). Mesti, spirti kamuolį iš įvairių padėčių, į taikinį, tiksliau gaudyti, mušinėti. Čiuožti rogutėmis, jas suvaldyti. Savarankiškai laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Saugoti save ir kitus.</p>	<p>Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. IKT taikymas.</p>
<p>„Gamtos bičiuliai“</p>	<p><u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Savivoka ir savigarba. Emocijų suvokimas ir raiška. Problemų sprendimas. Iniciatyvumas ir atkakalumas. Savireguliacija ir savikontrolė.</p>	<p>Suvokti save, kaip galintį daryti įtaką kitam ir atsakingai pasirinkti. Suprasti, kad turi nuo kitų atskirų savo norų, ketinimų, jausmų pasaulį. Pasakyti, kaip jaučiasi, ko nori jis, ir kaip jaučiasi, ko nori kitas. Iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustatyti, kaip jaučiasi kitas ir tinkamai reaguoti. Nusiteikti geranoriškai kitų atžvilgiu. Turėti draugą ar kelis kurį laiką nesikeičiančius žaidimo psrtnerius. Kasdieninėse situacijose bandyti tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo nuomonę. Stebėti savo veiksmų pasekmes, suprasti, kada pavyko įveikti sunkumus. Ilgesnį laiką pačiam bandyti įveikti kliūtis savo veikloje, nepavykus kreiptis pagalbos į saugusįjį. Nusiraminti kalbant apie tai, kas įskaudino, girdėti suaugusiojo komentarus.</p>	<p>Žaidybinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). IKT taikymas.</p>
<p>„Verčias barsukas – jau pusiaužiemis“</p>	<p><u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.</p>	<p>Primenant ir sekti suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu, laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Žaidžiant stengtis laikytis žaidimo taisyklių. Deklamuoti trumpus eilėraščius, atkartoti trumpas pasakas ar apsakymus, pridėti savo žodžių, pasakojimą palydėti gestais ir mimika. Žaisti garsais ir žodžiais. Išgirsti pirmą, paskutinį ir žodžio</p>	<p>Žaidybinis. Vaizdinis. Žodinis. Diskusijos ir debatai. „Smegenų šturmas“. IKT taikymas.</p>

		viduryje esančius garsus. Domėtis knygomis, įvairiais rašytiniais tekstais. „Skaityti“ knygelių paveikslėlius, įvardyti įvairių objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus. Dainuoti vienbalses, dialoginio pobūdžio dainas, pajusti ritmą.	
--	--	---	--

5.6. Vasaris

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Jausmų veidrodėlis“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su bendraamžiais. Emocijų suvokimas ir raiška. Problemų sprendimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Santykiai su suaugusiais. Savivoka ir savigarba. Savireguliacija ir savikontrolė. Santykiai su bendraamžiais.	Diskutuoti dėl žaidimų sumanymų ir veiklos. Palaikyti pastovią draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Siekiant rasti kompromisą, įsitraukti į derybų procesą. Suprasti, kad grupė vaikų, norėdama veikti sutartinai, turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Ieškoti tinkamų sprendimų, tartis su kitais, mokytis iš nepavykusių veiksmų, poelgių. Valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą priklausomai nuo situacijos. Ilgesnį laiką pačiam bandyti įveikti kliūtis savo veikloje, tik nepavykus, kreiptis pagalbos į suaugusįjį. Žinoti, į ką galima kreiptis pagalbos pasimetus, nutikus nelaimei. Apibūdinti save, nusakyti fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai, grupę, pasakyti savo tautybę. Lengvai priimti dienos ritmo pasikeitimus. Turėti draugą ar kelis nuolatinius žaidimų partnerius.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Žodinis. Žaidybinis. „Minčių lietus“. Diskusijos ir debatai. IKT taikymas.
„Tėviškės žiema“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Skaičiavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Aplinkos pažinimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Problemų sprendimas. Mokėjimas mokytis.	Drąsiai spėti, bandyti, klysti ir taisyti klaidas, klausti, ką sako kiti, pasitikslinti, aptarti padarytus darbus, planuoti, ką darys toliau, spėlioti, kas atsitiks, jeigu... Su suaugusiais ar kitais vaikais aptarti nesudėtingų stebėjimų, bandymų ar konstravimo planus, kūrybiškai pristatyti savo tyrinėjimus ir kitus darbus. Suprasti, kad daiktų skaičius nepriklauso nuo daiktų formos, dydžio, daiktų savybių, jų padėties erdvėje. Skaičiuoti bent iki 5. Žinoti metų laikus ir būdingus jiems požymius, skirti daugiau gamtos reiškinių (rūkas, pūga, šlapdriba). Suaugusiojo pasiūlytą veiklą atlikti susitelkus, išradingai, savaip, savarankiškai. Ieškoti tinkamų sprendimų, tartis su kitais, mokytis iš nepavykusių veiksmų, poelgių. Norėti ko nors išmokyti.	Žaidybinis. Žodinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. „Žodžių traukinys“. Praktinis. Vaizdinis. IKT taikymas.
„Nušluostysiu ašarą ir nuo savo“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir	Ramioj situacijoje įvardinti savo ar kito netinkamo elgesio galimas pasekmes, bandyti laikytis tinkamo elgesio taisyklių. Natūraliai	Vaizdinis. Praktinis. Žaidybinis.

ir nuo svetimo skruosto“	savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	kitiems kalbėti apie tai, ką žino, veikti, ko nori. Kalbėti žiūrint į akis. Klausyti draugų ir savo kalbos įrašų, įvairių stilių tekstų, mįslių. Vaizduoti, kad „skaito“ knygą, kuri jam buvo skaityta. Kurti ir gaminti rankų darbo knygeles. Eiti rateliu, žaisti muzikinius žaidimus, šokti lietuvių liaudies, originalios kūrybos šokius su skirtingo tempo dalimis.	Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). IKT taikymas.
„Panašūs į saulę – Užgavėnių blynai“	<u>Meninė kompetencija.</u> Meninė raiška. Estetinis suvokimas. Kūrybiškumas.	Žaisti vaizduojamuosius (darbo proceso, augalų vegetacijos, gyvūnų) šokamuosius žaidimus, šokti trijų-keturių natūralių judesių (bėgti, suktis, ir kt.) šokius. Kurti lėlių, dramos vaidinimus pagal girdėtą pasaką ar pasiūlytą situaciją. Ieškoti atsakymų, naujų idėjų, netikėtų sprendimų, neįprastų medžiagų, priemonių, atlikimo variantų, lengvai, greitai keisti, pertvarkyti, pritaikyti, siekti savito rezultato. Mėgautis meninės veiklos eiga, muzikavimu, šokiu, vaidyba, dailės veikla. Rodyti pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrėtis savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Grožėtis gamtos spalvomis, formomis, garsais. Improvizuoti balsu, muzikos instrumentu kurti melodiją trumpam tekstui. Žaisti muzikinius dialogus, kurti judesius kontrastingo pobūdžio muzikai. Eksperimentuoti tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis. Žaisti ir atsipalaiduoti.	Kūrybinis. Praktinis. Projekto rengimas. Žodinis. „Minčių lietus“. IKT taikymas.

5.7. Kovas

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Kalbos savaitė“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	Savarankiškai laikytis susitarimų, priimti dienos ritmo pasikeitimus. Klausyti draugų ir savo kalbos įrašų, įvairių stilių tekstų, mįslių, erzinimų, pajuokavimų bendrine kalba ir tarpe. Kalbėti natūraliai, atsižvelgti į bendravimo situaciją, išsakyti savo patirtį, norus, svajones, svarstymus, kalbėti apie problemų sprendimą, vartoti mandagumo bei vaizdingus žodžius ir kt. Domėtis skaitymu. Vaizduoti, kad skaitoma knyga, kuri buvo skaityta. Šokti sudėtingesnius ratelius. Kurti lėlių, dramos vaidinimus pagal girdėtą pasaką ar pasiūlytą situaciją, improvizuoti trumpas žodines veikėjų frazes, fizinius veiksmus.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Vaizdinis. Praktinis. Kūrybinis. „Minčių lietus“. IKT taikymas.
„Sugrįžo	<u>Komunikavimo</u>	Nusiraminti, atsipalaiduoti, klausytis ramios	Ugdymo

jau varnėnas, sugrįžo vyturys“	<u>kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	muzikos, pabūti vienam, kalbėtis su kitais. Pasakoti, kokie paukšteliai pavasarį sugrįžta į gimtąsias vietas. Deklamuoti jau žinomus ar naujai išmokus, savo sukurtus kūrinėlius apie sparnuočius, keisti balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonacijas. Vaidinti stalo, lėlių teatre, vaizduoti realistinį ar fantastinį siužetą, išplėtoti vyksmą dialogu, monologu, keisti balso intonacijas. Įvardyti specifinius skaitomo teksto veikėjų bruožus. Raidėmis ir simboliais pradėti manipuliuoti įvairioje veikloje. Eksperimentuoti mišriomis dailės priemonėmis, savo įspūdžius išreikšti kitiems atpažįstamais vaizdais.	aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Vaizdinis. Praktinis. Kūrybinis. „Minčių lietus“. IKT taikymas
„Padėk žemei“	<u>Meninė kompetencija.</u> Meninė raiška. Estetinis suvokimas. Kūrybiškumas.	Dainuoti ir išbandyti balso skambesį įvairioje aplinkoje (grupėje, kieme ir kt.). Žaisti ir atkurti matytų situacijų fragmentus, panaudoti tikrus daiktus, reikmenis, drabužius. Eksperimentuoti dailės medžiagomis ir priemonėmis, atrasti spalvų, linijų, formų, faktūrų įvairovę, turėti mėgstamas spalvas. Dalytis įspūdžiais po koncertų, spektaklių, parodų, renginių lankymo. Gėrėtis ir grožėtis savo menine kūryba. Drąsiai, savitai eksperimentuoti, nebijoti suklysti, daryti kitaip.	Kūrybinis. Praktinis. Projekto rengimas. Žodinis. „Minčių lietus“. IKT taikymas.
„Veiksmo savaitė BE PATYČIŲ“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Savireguliacija ir savikontrolė. Savivoka ir savigarba. Santykiai su suaugusiais. Santykiai su bendraamžiais. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Problemų sprendimas.	Iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustatyti, kaip jaučiasi kitas, pastebėti nuskriaustą, nusiminusį, stengtis jam padėti. Susilaikyti nuo netinkamo elgesio. Suvaldyti savo pyktį, įniršį. Save ir savo gebėjimus vertinti teigiamai. Paaiškinti, kodėl negalima bendrauti su nepažįstamais žmonėmis. Žinoti, į ką kreiptis atsitikus nelaimėi. Palaikyti ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Turiningai plėtoti paties pasirinktą veiklą, ją tęsti po dienos miego, kitą dieną, kelias dienas. Stebėti fotografijas, aiškintis, kuo yra panašūs su savo artimaisiais ir kuo skiriasi. Atpažinti, su koku sunkumu ar problema susidūrė.	Žaidybinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). IKT taikymas.

5.8. Balandis

Siūlomos	Kompetencijos /	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si)
----------	-----------------	--------------------	------------

temos	vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	4–6 metai	metodai
„Knyga – mano draugas“	<u>Meninė kompetencija.</u> Kūrybiškumas. Estetinis suvokimas. Meninė raiška.	Klausinėti, aiškintis naujus, nežinomus dalykus, savitai suvokti ir vaizduoti pasaulį. Mėgautis meninės veiklos eiga, muzikavimu, šoku, vaidyba, dailės veikla. Rodyti pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrėtis savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Savo emocijas, patirtį, išpūdžius išreikšti kitiems atpažįstamais vaizdais. Išryškinti vaizduojamų objektų bruožus, reikšmingas detales. Kurti, vaidinti pagal išankstinį sumanymą, kuris procese gali kisti.	Kūrybinis. Praktinis. Žaidybinis. „Smegenų šturmas“. Modeliavimas (mokymais stebint kitų veiklą). IKT taikymas.
„Veiksmo savaitė DAROM“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Svireguliacija ir savikontrolė.	Savarankiškai apsirengti ir nusirengti, apsiauti ir nusisiauti batukus, stengtis palaikyti švarą ir tvarką savo spintelėje, grupės erdvėse, tvarkyti žaisliukus ir veiklos vietą. Važiuoti dviračiu. Bėti pristatomu ar pakaitiniu žingsniu, aukštai kelti kelius, bėgti suoleliu, įkalnėn, nuokalnėn. Priminti kitiems tinkamo elgesio taisykles ir jų laikytis be suaugusiojo priežiūros.	Ugdymas pavyzdžiu. Ygdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. IKT taikymas.
„Mus supanti erdvė“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Sakaičiavimas. Ir matavimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Problemų sprendimas. Mokėjimas mokytis.	Pasakoti, kalbėti apie aplinką, gamtos reiškinius, įvardyti įvairias detales, savybes, būsenas. Komentuoti pasakas, padavimus, apsakymus, matytus ir girdėtus per įvairias skaitmenines laikmenas (TV, DVD, CD). Pradėti suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Domėtis gamtos reiškiniais ir juos aiškinti (rasa, vaivorykštė, vėjas, saulė apšviečia ir šildo Žemę). Samprotauti, kuo planetos skiriasi nuo žvaigždžių. Tyrinėjimams naudoti skaitmenines technologijas (kompiuterį, mobilųjį telefoną, fotoaparata ir kt.). Savitai suvokti ir vaizduoti pasaulį. Drąsiai ieškoti atsakymų į klausimus, rodyti iniciatyvą iškeliant ir sprendžiant problemas. Išsiaiškinti, kokios informacijos reikia, rasti reikiamą informaciją įvairiuose šaltiniuose, pvz., enciklopedijose, žinyuose. Vartoti daiktams lyginti skirtus žodžius: ilgas – trumas ir pan. Pasakyti, parodyti, ką norima išmokyti.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. „Žodžių traukinys“. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). Praktinis. IKT taikymas.
„Jau sulaukėme Velykų“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška. Svireguliacija ir savikontrolė.	Klaudyti aplinkinių pokalbių, sekamų, pasakojamų, skaitomų, deklamuojamų kūrinių. Kalbėti, pasakoti apie tai, kas buvo nutikę, įvykę, tai sieti su žmonėmis, tautos gyvenimu. Spausdintomis raidėmis rašyti savo vardą, kopijuoti aplinkoje matomus žodžius. Perskaityti užrašus, kuriuos mato aplinkoje	Žaidybinis. Praktinis. Vaizdinis. Ugdymas pavyzdžiu. Žodinis. IKT taikymas.

		(parduotuvė ir pan.).Dainuoti daineles, jausti ritmą. Ritminiais, melodiniais, gamtos, savo gamybos vaikiškais muzikos instrumentais pritarti dainoms, šokiams, tyrinėti jų skambėjimo tembrus. Improvizuoti balsu, vaikišku muzikos instrumentu kurti ritmus, melodijas ketureiliams, mįslėms, patarlėms.	
--	--	--	--

5.9. Gegužė

Siūlomoms temoms	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Motulės delnuose“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Emocijų suvokimas ir raiška. Santykiai su suaugusiaisiais. Santykiai su bendraamžiais. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Savireguliacija ir savikontrolė. Problemų sprendimas. Savivoka ir savaigriba.	Apibūdinti savo jausmus ir situacijas, kuriose jie kilo. Suprasti kitų jausmus ir tinkamai į juos reaguoti. Jaustis saugiam, rodyti pasitikėjimą grupės pedagogais, bendradarbiauti su jais: kalbėtis, klausti, tartis, priimti pedagogo pagalbą, pasiūlymus.Rodyti iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, palaikyti su jais gerus santykius. Pačiam pasirinkti ir ilgesnį laiką kryptingai plėtoti veiklą vienam ir su draugais. Ssilsikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose, ieškoti taikių išeičių, kad neskaudinti kitų. Atpažinti, su koku sunkumu ar problema susiduriama. Suvokti savo norus, jausmus, savybes gebėjimus, šeimą, bendruomenę, Tėvynę.	Žaidybinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). IKT taikymas.
„Vitaminų medis“	<u>Komunikavimo kompetencija.</u> Savireguliacija ir savikontrolė. Sakytinė kalba. Rašytinė kalba. Meninė raiška.	Atrasti savitvardos, savitvarkos pradmenis. Ieškoti pagalbos, nusiraminti susijaudinus, išsigandus, pasimetus.Klausytis įvairaus turinio tekstų apie aplinką, įvykius, reiškinius. Kalbėti natūraliai kitiems apie tai ką žino, veikia, ko nori, tikisi, nesupratus, paaiškinti, pakartoti. Domėtis knygomis, įvairiais rašytiniais tekstais, iliustracijomis. Kopijuoti raides, paprastus žodžius.Išreikšti savo emocijas, patirtį, įspūdžius kitiems atpažįstamais vaizdais. Eksperimentuoti tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis.	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Vaizdinis. Praktinis. Kūrybinis. „Minčių lietus“. IKT taikymas
„Skaičių labirintas“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Mokėjimas mokytis. Iniciatyvumas ir	Rodyti pagarbą gyvajai ir negyvajai aplinkai ir formuoti atsakomybę už jos išsaugojimą. Pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį.Suprasti, kad daiktų skaičius nepriklauso nuo daiktų formos, dydžio, savybių, jų padėties erdvėje. Suprasti ir vartoti sąvokas daugiau, mažiau, po lygiai.Išskirti daiktų, medžiagų, gyvūnų, augalų akivaizdžius	Kūrybinis. Žaidybinis. Praktinis. „Minčių lietus“. „Žodžių traukinys“. Diskusijos ir

	atkakalumas. Problemų sprendimas.	bruožus, savybes, kalbėti apie tai susiejant skirtingus pastebėjimus. Drąsiai spėti, bandyti, klysti ir taisyti klaidas, klausyti ką sako kiti, patikslinti, aptarti padarytus darbus, planuoti ką daryti toliau. Ieškoti tinkamų sprendimų, tartis su kitais. Turiningai plėtoti paties pasirinktą veiklą.	debatai. IKT taikymas.
„Pavasaris sutinka vasarą“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Tyrinėjimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Problemų sprendimas. Mokėjimas mokytis	Pasakoti kaip keičiasi pavasarį gamta: auga, žydi augalai, pastebėti aiškiai matomus skirtumus. Jausti prierašumą prie artimiausios gamtinės aplinkos, dalyvauti ją prižiūrint ir puošiant, suvokti savo vietą joje, pažinti ir įvardinti gyvenamosios vietos objektus (upę, kalvą, mišką ir pan.), gyvūnus ir augalus. Sieti paros dalis su savo gyvenimo ritmu. Pasakoti apie metų laikus ir būdingus jiems požymius. Aktyviai tyrinėti aplinką, tinkamai pasitelkti visus pojūčius, įrankius (lupą, mikroskopą, vabzdžių tyrinėjimo indą). Aptarti stebėjimų, bandymų planus, numatyti rezultatą, pavaizduoti juos nesudėtingose lentelėse, diagramose, kūrybiškai pristatyti savo tyrinėjimus ir kitus darbus. Pradėti, siūlyti, naują veiklą, ją užbaigti, užmegzti naują draugystę. Retsykiais pačiam ieškoti sunkumų, kliūčių, aktyviai bandyti įveikti sutiktus sunkumus. Rasti reikiamą informaciją įvairiuose šaltiniuose (enciklopedijose ir kt.).	Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Žodinis. „Smegenų šturmas“. Diskusijos ir debatai. Vaizdinis. IKT taikymas.

5.10. Birželis – rugpjūtis

Siūlomos temos	Kompetencijos / vaiko gebėjimų, pasiekimų sritys	Ugdymo(si) turinys	Ugdymo(si) metodai
		4–6 metai	
„Pažink save sportuodamas“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių savarankiškai ar priminus. Saugiai naudoti, stebint suaugusiajam, veiklai skirtus daiktus bei įrankius. Eiti ratu, poroje, prasilenkti, gyvatėle, atbulomis, šonu. Bėgti pristatomu ar pakaitiniu žingsniu, aukštai kelti kelius, bėgti suoleliu. Šokinėti ant vienos kojos, judant pirmyn, šokti į tolį, į aukštį. Važiuoti dviračiu. Primenant laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Lengviau priimti dienos ritmo pasikeitimus. Ieškoti tinkamų sprendimų, tartis su kitais, mokytis iš nepavykusių veiksmų, poelgių.	Ugdymas pavyzdžiu. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. IKT taikymas.
„Kelionė į vaikystės šalį“	<u>Meninė kompetencija.</u>	Ieškoti atsakymų, naujų idėjų, netikėtų sprendimų, neįprastų medžiagų, priemonių,	Kūrybinis. Praktinis.

	Kūrybiškumas. Meninė raiška. Estetinis suvokimas.	atlikimo variantų, lengvai, greitai, keisti, pertvarkyti, pritaikyti, siekti savito rezultato. Dainuoti vienbalses, dialoginio pobūdžio dainas, jausti ritmą. Eiti rateliu, žaisti muzikinius žaidimus, šokti lietuvių liaudies šokius. Eksperimentuoti tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis. Pastebėti papuoštą aplinką, meno kūrinius ir pasakyti kas gražu. Palankiai vertinti savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakyti vieną kitą mintį kodėl gražu.	Žaidybinis. „Smegenų šturmas“. Modeliavimas (mokymais stebint kitų veiklą). IKT taikymas
„Grūdinuosi saule, oru ir vandeniu“	<u>Sveikatos saugojimo kompetencija.</u> Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Fizinis aktyvumas. Savireguliacija ir savikontrolė.	Žinoti, kaip saugiai elgtis gatvėje, prie vandens, kieme, kur kreiptis iškilus pavojui. Savarankiškai tvarkytis žaislus ir veiklos vietą. Su kamuoliu atlikti sporto žaidimų elementus, žaisti komandomis, derinti veiksmus. Važiuoti dviračiu. Laiptuoti lauko įrengimais. Žaisti ir laikytis žaidimo taisyklių. Suvaldyti savo pyktį. Sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas priima natūraliai, nusiteikęs juos įveikti.	Ugdymas pavyzdžiu. Ygdymo aplinkos modeliavimas. Žaidybinis. Praktinis. Žodinis. IKT taikymas.
„Linksmosios žaidimų dienos“	<u>Socialinė kompetencija.</u> Santykiai su bendraamžiais. Emocijų suvokimas ir raiška. Problemų sprendimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Santykiai su suaugusiais. Savivoka ir savigarba. Savireguliacija ir savikontrolė.	Taikiai diskutuoti, tartis, derėtis su kitais vaikais, palaikyti su jais gerus santykius, domėtis skirtumais tarp vaikų ir juos toleruoti. Žinoti, į ką galima kreiptis pagalbos pasimetus, nutikus nelaimėi. Priima su veikla susijusius suaugusiojo pasiūlymus. Kalbėtis apie tai, kas gali padėti psijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas. Stebėti savo veiksmų pasemes, suprasti, kada pavyko įveikti sunkumus. Nuo pradžios iki pabaigos atlikti ir nepatrauklią veiklą. Stebėti ir atpažinti kitų palankumo ir nepalankumo ženklus (pasakytus žodžius ir kt.). Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	Žaidybinis. Ugdymo aplinkos modeliavimas. Ugdymas pavyzdžiu. Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą). IKT taikymas.
„Vasaros spalvų pasaulis“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Skaičiavimas ir matavimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Tyrinėjimas. Problemų sprendimas.	Domėtis gamtos reiškiniais ir jų aiškinimu (vaivorykštė). Nusakyti miško, pievos, vandens telkinio augmenijos ir gyvūnijos būdingiausius bruožus (miške vyrauja medžiai ir krūmai, pievose – žolės; vandens telkinių augalai gali augti tik panirę į vandenį ir pan.). Samprotauti apie spalvų įvairovę gamtoje ir mus supančioje aplinkoje. Įvardinti šaltas ir šiltas spalvas. Skirti trikampę, stačiakampę formas. Rasti mažai besiskiriančius daiktus. Kalbant apie	Kūrybinis. Žaidybinis. Praktinis. „Minčių lietus“. „Žodžių traukinys“. Diskusijos ir debatai. IKT taikymas.

	Mokėjimas mokyti.	spalvą vartoti žodžius „vienos spalvos“, „dvispalvis“. Grupuoti, komponuoti daiktus atsižvelgiant į jų spalvą, formą, dydį. Susidomėti ir įsitraukti į suaugusiojo pasiūlytą veiklą, siūlyti ir savo idėjas. Tyrinėjimo rezultatus pavaizduoti piešiniu, nesudėtinga schema, pristatyti kitiems. Mokyti iš savo ir kitų klaidų. Pasakyti dėl ko abejojama, kas nežinoma. Aptari padarytus darbus, planuoti, ką daryti toliau.	
„Smalsumo žaidimai vasarą“	<u>Pažinimo kompetencija.</u> Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas. Skaičiavimas ir matavimas. Iniciatyvumas ir atkaklumas. Problemų sprendimas. Mokėjimas mokyti.	Pasakyti vasaros mėnesių pavadinimus ir būdingus jiems požymius. Atpažinti gamtoje ar paveiksluose dažniausiai sutinkamus medžius, gėles. Su suaugusiais ir kitais vaikais aktyviai tyrinėti aplinką, savo galimybėms išplėsti pasitelkti įrankius ir kitas priemones (lupą, mikroskopą), kūrybiškai pristatyti savo tyrinėjimus ir kitus darbus. Matuoti ir lyginti augalų dydžius, vartoti jų skirtumo didumą pabrėžiančius žodžius (šiek tiek didesnis, truputį mažesnis, didžiausias, mažiausias). Palankiai priimti iššūkius, pačiam įveikti kliūtis. Nepasisekus bandyti kelis kartus arba prašyti vaiko ar suaugusiojo pagalbos. Siūlyti ir jungti idėjas bei strategijas sprendžiant problemas.	Diskusijos ir debatai. Praktinis. Žodinis. Žaidybinis. Ugdymas pavyzdžiu. IKT taikymas.

6. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Ugdydami vaiką, siekiame, kad jis augtų **orus, smalsus, bendraujantis, sveikas, kuriantis, sėkmingai besiuogantis. Vaikų ugdymosi pasiekimai** – tai ugdymosi procese įgyti vaikų gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos, apie kuriuos sprendžiame iš vaikų veiklos ir jos rezultatų.

Pasiekimų aprašas traktuojamas kaip siekiamybė – ko galėtų siekti vaikas, šeimoje ir lopšelyje-darželyje kokybiškai ugdomas vaikas, t.y. kaip vaikų ugdymosi pažangos kryptį rodantis dokumentas. Be to, vadovaujamosi nuostata, kad visi vaikai yra skirtingi ir kad kiekvienas vaikas ugdomi savo tempu, pagal savo galias (gabus, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių ar kt.), veikiamas skirtingos socioedukacinės aplinkos (augantis pilnoje ir nepilnoje šeimoje ar kt.). Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimas yra prasminga ir būtina pedagogo kasdienė praktinė veikla. Vaikų ugdymosi pasiekimų nustatymas ir laukiamų ugdymosi rezultatų numatymas padeda pedagogams į ugdymo procesą pažvelgti iš vaiko pusės – kokią ugdymosi patirtį jau turi vaikai, kaip jie suvokia pasaulį, kaip jie mokosi (vieniems veiksmingesni vieni mokymosi būdai, kitiems – kiti), ko tikisi iš ugdymo proceso, kaip galima paskatinti jų iniciatyvumą, patirtinį mokymąsi bei pilnavertį dalyvavimą ugdymosi procese. Pasiekimų aprašas – tai priemonė, padedanti matyti vaiką ir jo augimą. Turėdami aiškius orientyrus – svarbiausias vaiko pasiekimų sritis, juose išskirtus gebėjimus ir jų „augimo“ žingsnius – pedagogai gali atsiriboti nuo neesminių dalykų, tikslingiau atpažinti vaikų pasiekimus bei poreikius bei kryptingiau organizuoti jų

ugdymąsi, jį individuaklizuoti, padaryti jį prieinamesnį bei siekti maksimalios kiekvieno vaiko pažangos pagal jo galimybes. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai natūraliai integruojami į bendrą ugdymosi procesą – remiantis pasiekimų aprašu nustatoma, kurio pasiekimo žingsnio kuriuos gebėjimus jau turi vaikas, numatoma, ko bus siekiama toliau.

Pasiekimų sritys yra lygiavertės. Jos apima visus svarbiausius vaiko nuo gimimo iki šešerių metų pasiekimus, kurie sudaro pamatą sėkmingai kompetencijų – socialinės, sveikatos, pažinimo, komunikavimo, meninės – plėtočiai priešmokykliniame ugdyme. Numatytos tokios vaiko ugdymosi pasiekimų sritys, kurių visuma laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi.

Gerai vaiko ugdymosi pasiekimai:

- **fizinio aktyvumo ir kasdieninio gyvenimo įgūdžių srityse** garantuoja vaiko asmens gerovę – stiprina vaiko sveikatą, sveikos gyvensenos įgūdžius, gerina jo emocinę savijautą, tobulina vaiko judesius bei laikyseną, didina jo ištvėringumą;
- **savivokos ir savigarbos, emocijų suvokimo ir raiškos, savireguliacijos ir savikontrolės srityse** svarbūs vaiko pasitikėjimui savimi, geranoriškumui ir empatijai, didina vaiko veiklos tikslingumą, planingumą, ištvėrmę, gebėjimą įveikti kliūtis;
- **santykių su suaugusiaisiais ir bendraamžiais srityse** padeda vaikui išmokti būti greta ir kartu su kitais, lengviau prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos, įgyti lyderio savybių;
- **sakininės ir rašytinės kalbos srityse** padeda vaikui pažinti aplinkinį pasaulį, tenkinti bendravimo ir savirealizacijos poreikį, keistis sumanymais, idėjomis, perimti tautos kultūros paveldą bei gimtosios kalbos modelį, kloja vaiko mokymosi pagrindus;
- **aplinkos pažinimo srityje** padeda vaikui orientuotis kasdienio gyvenimo situacijose, suprasti gamtinę ir sociokultūrinę aplinką, žadina pagarbą gyvybei, meilę gimtinei, skatina norą pažinti, mokytis;
- **skaičiavimo ir matavimo srityje** laiduoja vaiko mąstymo nuoseklumą, tikslumą ir lankstumą, skatina vaiko norą pažinti ryšių ir santykių tarp daiktų ir reiškinių dėsningumus bei garantuoja sėkmingesnę mokymąsi mokykloje;
- **estetinio suvokimo ir meninės raiškos srityse** praturtina jo vaizduotės ir emocinį pasaulį, plėtoja saviraiškos bei kūrybinės veiklos galimybes, padeda atsiskleisti vaiko individualumui, unikalumui;
- **iniciatyvumo ir atkaklumo srityje** padeda vaikui susirasti įdomios veiklos, naujos informacijos, įveikti kliūtis ir pasiekti užsibrėžtų tikslų;
- **tyrinėjimo srityje** padeda stebėti, eksperimentuoti, ieškoti atsakymų į kilusius klausimus, atrasti naujus dalykus, daryti išvadas, t. y. įvaldyti savęs ir aplinkos pažinimo būdus;
- **problemų sprendimo srityje** padeda vaikui savarankiškai išvelgti kasdienio gyvenimo ir ugdymosi problemas, rasti tinkamus jų sprendimo būdus ir patirti sėkmę;
- **kūrybiškumo srityje** išlaisvina vaiko vaizduotę, mąstymą, skatina originalumą bei unikalią saviraišką, prigimtinių talentų plėtojimą;
- **mokėjimo mokytis srityje** laiduoja mokymosi motyvaciją ir sėkmę, skatina aiškintis, ką jau moka, žino, ką norėtų ir kaip galėtų išmokti.

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas – asmenybės pažinimo ir ugdymo(si) poreikių pripažinimo pagrindas: tikslingiau stebėti, atpažinti bei vertinti, ką vaikas jau žino, supranta, geba, išsiaiškinti vaiko patirtį ir tolesnio ugdymosi poreikius.

Pedagogai nustato, kuriame pasiekimų žingsnyje yra vaikas, palygindami jo kalbos, bendravimo, elgesio situacijas, kūrybos darbelius su pasiekimų žingsnių aprašymais. Pedagogai nustato vaiko pažangą vienoje, keliose ar visose ugdymosi srityse periodiškai stebėdami ir fiksuodami jo pasiekimus. Išskirtos ugdymosi pasiekimų sričių grupės atitinka socialinę, pažinimo, komunikavimo, sveikatos saugojimo ir stiprinimo, meninę, mokėjimo mokytis kompetencijas.

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo paskirtis:

1. Padėti vaikui sėkmingai augti, tobulėti, bręsti, mokytis; numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą.
2. Tikslingai panaudoti informaciją apie vaiko pasiekimus ir daromą pažangą darbui su šeima.
3. Nustatyti pedagogo ir vaikų ugdymo grupės darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus darbui tobulinti.
4. Vertinama konkretaus vaiko daroma pažanga, lyginant ankstesnius jo pasiekimus ir pažangą su dabartiniais. Vaikų pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami.

Vaiko ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodai ir būdai: vaiko daroma pažanga yra vertinama nuolat, laisvai pasirenkant vertinimo būdus ir formas: stebėjimą, pokalbį, diskusiją, vaiko darbų ir veiklos analizę, garso, vaizdo įrašus, vaiko pasakojimus ir kt.

Vaiko ugdymo(si) pasiekimų vertinimas vyksta du kartus per metus (mokslo metų pradžioje ir pabaigoje). Jei išryškėja vaiko didelės ugdymo spragos, atliekamas tarpinis pasiekimų vertinimas. Vertinimo metu gauta informacija kaupiama ir fiksuojama Vaiko pasiekimų aplanke. Informacija, sukaupta Vaiko pasiekimų aplanke, apraše, naudojama planuojant pedagogo veiklą, bendradarbiaujant su tėvais (globėjais), sklandžiai pereinant į priešmokyklinio ugdymo programą.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų įvertinimas atliekamas pagal „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą“ (2014). Tai gairės, kuriose pateikiama vaiko nuo gimimo iki šešerių metų įgyjamų vertybinių nuostatų bei esminių gebėjimų visuma ir jo ugdymosi pažangą nusakantys pasiekimų žingsniai. Tai ne standartas, o siekiamybė, vaikų ugdymosi pažangos kryptį rodantis dokumentas.

Pasiekimų aprašas padeda užtikrinti dermę tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tikslų bei uždavinių, ugdymosi rezultatų, ugdymo turinio, formų bei būdų.

7. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas: Vaikas iki trejų metų: tėvams, globėjams, pedagogams / Sud. Ona Monkevičienė. Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
2. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.
3. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. Nr. ISAK-494 „Dėl alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos patvirtinimo“.
4. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. ISAK-627 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V-1009, 2017 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. V-268 redakcija) „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.
5. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2012. Prieiga internetu: www.Lietuva2030.lt.
6. Bulotaitė L., Gudžinskienė V. ir kt. Gyvenimo įgūdžių programa. Vilnius, 2004.
7. Bulotaitė L., Gudžinskienė V. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Ikimokyklinis amžius. Vilnius, 2004.
8. Urbanavičienė D., Angliekienė L., Bernotienė R. ir kt. Etninės kultūros ugdymo metodinės rekomendacijos ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo pedagogams (mokytojo knyga), Ugdymo plėtotės centras, 2011.
9. Bernotienė R., Juraitienė I. Ikimokyklinio amžiaus vaikų lietuvių valstybinės kalbos ugdymas. Metodiniai patarimai. Ugdymo plėtotės centras, 2012.

10. Bernotienė R., Juraitienė I., Jakavonytė-Staškuvienė D. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimas. Metodiniai patarimai. Ugdymo plėtotės centras, 2012 .
11. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
12. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2015.

SUDERINTA

Krekenavos lopšelio-darželio „Sigutė“

tarybos 2018 m. kovo 21 d. posėdžio protokolas Nr. T-2